

Møteinnkalling - Kontrollutvalget i Grong kommune

Arkivsak: 24/62
Møtedato/tid: 05.02.2024 kl. 09:00
Møtested: Kommunehuset - møterom 5 2. etg

Møtet avvikles for åpne dører, i tråd med kommuneloven § 11-5.

Sakliste

Saksnr.	Sakstittel
01/24	Kontrollutvalgets årsrapport 2023
02/24	Risiko og Vesentlighetsanalyse(ROV) - Plan forvaltningsrevisjon 2024 - 2028
03/24	Bestilling av Risiko- og Vesentlighetsanalyse(ROV) - eierskapskontroll
04/24	Eget reglement for kontrollutvalget?
05/24	Referatsaker februar 24
06/24	Innspill til kontrollutvalgets arbeid
07/24	Godkjenning av protokoll

Eventuelle forfall, eller spørsmål om habilitet, meldes til Konsek Trøndelag IKS
v/ Einar Sandlund på telefon 938 97 555, eller e-post: einar.sandlund@konsek.no

Varamedlemmer møter etter nærmere innkalling.

Steinkjer 29.01.2024

Erik Seem (sign.)
Leder av kontrollutvalget

Einar Sandlund/s/
Seniorrådgiver
Konsek Trøndelag IKS

Kopi: Varamedlemmer, ordfører, kommunedirektør og Revisjon Midt-Norge SA

Kontrollutvalgets årsrapport 2023

Behandles i utvalg

Kontrollutvalget i Grong kommune

Møtedato

05.02.2024

Saknr

01/24

Saksbehandler Einar Sandlund

Arkivkode FE-033

Arkivsaknr 23/335 - 9

Forslag til vedtak

1. Det framlagte forslaget til Kontrollutvalgets årsrapport for 2023 vedtas.
2. Årsrapporten oversendes kommunestyret med slik innstilling til vedtak:
Kommunestyret tar Kontrollutvalgets årsrapport for 2023 til orientering

Vedlegg

Grong KU -Årsrapport 2023

Saksopplysninger

Ifølge kommunelovens(KL) § 22-1 har kommunestyret det øverste ansvaret for å kontrollere kommunens virksomhet. Til å forestå den løpende kontroll på sine vegne, velger kommunestyret et kontrollutvalg, jfr. KL § 23-1. Kontrollutvalgets arbeid og rapportering er nærmere regulert i Forskrift om kontrollutvalg og revisjon i kommuner og fylkeskommuner.

Kontrollutvalget skal etter KL §23-5 rapportere resultatene av sitt arbeid til kommunestyret. Rapporter etter forvaltningsrevisjon og eierskapskontroller og utvalgets egen årsberetning oversendes kommunestyret til behandling med innstilling fra kontrollutvalget.

Kontrollutvalget vurderer forøvrig hvilken informasjon som vil være aktuell å presentere for kommunestyret, samt evt. andre saker som bør oversendes kommunestyret for videre behandling.

Kontrollutvalgets årlige rapport vil derfor være en oppsummering av utvalgets arbeid i løpet av året og vil derfor være viktig informasjon til kommunestyret om det kontrollarbeid utvalget utøver på kommunestyrets vegne. Alle møteinnkallinger med saksdokumenter og protokoller er sendt ordfører, kommunedirektør og revisor. Dette fungerer som en fortløpende informasjon til kommunen og det politiske miljøet.

Ordfører har møte- og talerett i kontrollutvalgets møter. Ut fra tidligere praksis er det for 2023 utarbeidet en årsrapport til kommunestyret der det er redegjort for sentrale deler av kontrollutvalgets virksomhet og aktivitet i året.

Vurdering

Sekretariatet anbefaler at årsrapporten oversendes kommunestyret med innstilling på at de tar kontrollutvalgets årsrapport 2023 til orientering

Konsek

TRØNDELAG IKS Kontrollutvalgenes sekretariat

Kontrollutvalgets årsrapport 2023

Grong kommune

Innholdsfortegnelse

1. Om kontrollutvalget, mandat og sammensetning	3
1.1 Kontrollutvalgets sammensetning til 05.10.23:.....	3
1.2 Kontrollutvalgets sammensetning fra 05.10.23:	3
1.3 Reglement for kontrollutvalget	3
1.4 Rammer for utvalgets arbeid	3
1.5 Kontrollutvalgets ressurser	4
2. Lovpålagte oppgaver	4
2.1 Regnskapsrevisjon	4
2.2 Forvaltningsrevisjon	5
2.3 Eierskapskontroll	5
2.4 Påse-ansvar overfor revisor	6
3. Annet arbeid i utvalget.....	6
3.1 Møter.....	6
3.2 Saker.....	6
3.3 Opplæring og faglig samarbeid	6
4. Avslutning.....	6
5. Saker behandlet i kontrollutvalget i 2023	7

1. Om kontrollutvalget, mandat og sammensetning

Alle kommuner skal ha et kontrollutvalg valgt av kommunestyret. Kontrollutvalget er kommunestyrets kontrollorgan, og skal føre løpende kontroll med den kommunale forvaltning.

1.1 Kontrollutvalgets sammensetning til 05.10.23:

Medlemmer		Varamedlemmer (i henhold til liste)
Vigdis Lindmo	Leder	Jonas Vie
Ottar Egil Heia	Nestleder	Laila Domås
ElenLeksås	Medlem	
Ola Marius Amdal	Medlem	
Ivar Grong	Medlem	

Kommunestyrets representant i kontrollutvalget var Ottar Egil Heia

1.2 Kontrollutvalgets sammensetning fra 05.10.23:

Medlemmer		Varamedlemmer (i henhold til liste)
Erik Seem	Leder	Laila Domås
Ivar Grong	Nestleder	John Strand
Helen Molberg	Medlem	
Linda Renate Linmo	Medlem	
Ole Marius Amdal	Medlem	

Kommunestyrets representant i kontrollutvalget er Linda Renate Linmo.

Kontrollutvalget størrelse og representasjon i kommunestyret er i henhold til kravene i kommuneloven. Kravene i kommuneloven til jevn fordeling mellom kjønnene er ivaretatt.

1.3 Reglement for kontrollutvalget

Reglement for kontrollutvalget er vedtatt kommunestyret. Kommunestyret har åpnet for at kontrollutvalgets møter også kan gjennomføres som fjernmøter i spesielle tilfeller. Dette avgjøres av kontrollutvalgets leder.

1.4 Rammer for utvalgets arbeid

Kontrollutvalgets hovedoppgave er å føre kontroll med den kommunale forvaltningen på vegne av kommunestyret og påse at kommunen har en forsvarlig revisjonsordning.

Kontrollutvalget skal ifølge kommuneloven sørge for at følgende oppgaver blir utført:

- Regnskapsrevisjon – påse at kommunens regnskaper revideres på en betryggende måte, avgi uttalelse om årsregnskapet og påse at revisors påpekninger til årsregnskapet blir fulgt opp.

- Forvaltningsrevisjon – utarbeide plan for forvaltningsrevisjon, basert på risiko og vesentlighetsvurdering, følge og rapportere resultatet til kommunestyret.
- Eierskapskontroll – utarbeide plan for eierskapskontroll og føre kontroll med forvaltningen av kommunens interesser i selskaper, og rapportere resultatet til kommunestyret.
- Vedtak – Påse at vedtak som kommunestyret treffer ved behandlingen av revisjonsrapporter blir fulgt opp
- Valg av revisjonsordning – kontrollutvalget avgir innstilling om valg av revisjonsordning til kommunestyret og eventuelt innstiller på valg av revisor.
- Budsjett – utarbeide forslag til budsjett for kontrollarbeidet i kommunen.

Innenfor disse rammene skal kontrollutvalget utføre kontrollarbeidet på vegne av kommunestyret, for å bidra til god tjenestekvalitet, effektiv ressursutnyttelse og å sikre at politiske vedtak blir fulgt opp.

I tillegg kan kontrollutvalget på eget initiativ, ta opp forhold som kan oppfattes som uønskede eller i strid med mål om en effektiv og forsvarlig forvaltning av kommunens ressurser. Kommunestyret kan be kontrollutvalget utføre konkrete kontrolloppgaver på sine vegne.

1.5 Kontrollutvalgets ressurser

1.5.1 Sekretariat

Kontrollutvalget har sekretariatsbistand fra Konsek Trøndelag IKS, der kommunene er en av deltagerne/eierne sammen med 46 andre kommuner og fylkeskommunen. Sekretariatet utreder saker, bistår kontrollutvalget i praktisk tilrettelegging og oppfølging av møter, utarbeider forslag til plan for forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll, samt følger opp vedtak. I det løpende arbeidet er sekretariatet bindeledd mellom kontrollutvalget og revisjonsselskap, og utfører oppgaver på vegne av kontrollutvalget.

1.5.2 Revisjon

Kommunen er medeier i Revisjon Midt-Norge SA. Kommunen har avtale om levering av samtlige revisjonstjenester der.

1.5.3 Økonomi

For å kunne utføre sin lovpålagte kontrollfunksjon på en god måte er det viktig at kontrollutvalget er gitt tilstrekkelig med ressurser. Kontrollutvalget utarbeider årlig forslag til budsjett for kontroll og revisjon. Dette skal følge innstillingen til årsbudsjett til kommunestyret.

Kontrollutvalgets budsjett 2023 var på kr 884.000.-; fordelt på hhv.kr 566.000 til revisjon, kr 228.000.- til kontrollutvalgssekretariat og kr 90.000.- til kontrollutvalgets egen drift.

2. Lovpålagte oppgaver

2.1 Regnskapsrevisjon

Kontrollutvalget behandler saker om regnskapsrevisjon på flere møter gjennom året. Det er etablert rutiner for orienteringer fra oppdragsansvarlig regnskapsrevisor i forbindelse med

avleggelse av revisjonsberetning, samt informasjon om planlegging og status for finansiell revisjon og eventuelle områder det arbeides spesielt med.

Kontrollutvalget skal uttale seg om kommunens årsregnskap. Kontrollutvalgets uttalelse er lagt fram for formannskapet og inngikk som beslutningsgrunnlag ved kommunestyrets behandling av regnskapet for 2022.

Kontrollutvalget vedtok vedlagte uttalelse om årsregnskap og årsberetning 2022. Kontrollutvalget hadde ikke merknader til årsregnskapet og årsberetningen for 2022 og anbefalte at de ble godkjent slik det forelå.

2.2 Forvaltningsrevisjon

Kommunestyret har godkjente følgende områder/tema for forvaltningsrevisjoner i 2020 - 2024:

- *Offentlige anskaffelser*
- *teknisk drift*
- *oppvekst*
- *driftsøkonomi, driftseffektivitet*

Kontrollutvalget er gitt fullmakt til å gjøre endringer i planperioden.

Kontrollutvalget bestilte forvaltningsrevisjon av driftsøkonomi og driftseffektivitet i sak 01/23. Rapporten ble behandlet i sak 30/23.

Kontrollutvalget fikk tilbakemelding på oppfølging av forvaltningsrevisjon I IKT Indre Namdal IKT i sak 16/23.

Forenklet etterlevelseskontroll

Kontrollutvalget behandlet rapport fra forenklet etterlevelseskontroll på internkontroll i sak 20/23 og behandlet tilbakemelding på oppfølgingen i sak 32/23.

2.3 Eierskapskontroll

Kontrollutvalget skal kontrollere at selskapene som kommunen er eier av blir drevet i tråd med politiske vedtak og lovverket. Utvalget skal også føre kontroll med at formålet med eierskapet blir ivaretatt og at eierstyringen er god.

Kommunestyrets vedtak av plan for eierskapskontroll 2020-2024:

a. Grong Eiendom AS

b. IKT Indre Namdal IKS

c. Namdal Rehabilitering IKS

Kontrollutvalget er gitt fullmakt til å gjøre endringer i planen i planperioden.

Kontrollutvalget fikk tilbakemelding på oppfølging av eierskapskontroll IKT Indre Namdal IKT i sak 16/23.

2.4 Påse-ansvar overfor revisor

Kontrollutvalget skal påse at de formelle kravene til revisor blir overholdt, for eksempel krav til utdanning, vandel, uavhengighet og objektivitet. Disse forholdene hviler det et ansvar på revisor å dokumentere, og det er etablert rutiner for at dette skjer.

For å følge opp ansvaret slik det går fram av krav i forskriftene, har kontrollutvalget lagt vekt på en god dialog med revisor og løpende informasjon om det løpende revisjonsarbeidet. Når det gjelder forvaltningsrevisjon er dialogen knyttet til den enkelte undersøkelse.

3. Annet arbeid i utvalget

3.1 Møter

Kontrollutvalget har i 2023 avholdt 5 møter og behandlet 34 saker, 5 av sakene gikk videre til kommunestyret for endelig behandling. Tilsvarende for 2022 var 4 møter, 26 saker og 6 av disse gikk videre til kommunestyret.

3.2 Saker

En stor del av kontrollutvalgets saksbehandling omfatter forhold de er pålagt å arbeide med, gjennom kravene i kommunelovens del 7 (§ 23-1 t.o.m. § 23-7) og forskrift om kontrollutvalg og revisjon. Hvilket fokus som velges i de ulike arbeidsoppgavene er det i stor grad opp til utvalget å definere selv.

Administrasjonen har gitt følgende orienteringer i kontrollutvalget i 2023:

- Dokumentasjon på retningslinjer for praktisering og gjennomføring av bo- og driveplikt
- Tilbakemelding på oppfølging av forenklet etterlevelseskontroll

3.3 Opplæring og faglig samarbeid

Alle medlemmer i kontrollutvalget har fått tilbud om å delta i opplæring og faglig samarbeid gjennom Konsek Trøndelag IKS, Norges kommunerevisorforbund og Forum for kontroll og tilsyn.

3.4 Besøk

Kontrollutvalget besøkte Grong Barne- og Ungdomsskole, samt KUBEN, 30.03.23.

4. Avslutning

Årsrapporten er en oppsummering av årets virksomhet i kontrollutvalget. Kontrollutvalgets arbeid skal bidra til å styrke tilliten til lokaldemokratiet. Utvalget mener å ha bidratt til dette og vil takke kommunestyret og administrasjonen for samarbeidet.

5. Saker behandlet i kontrollutvalget i 2023

Møtedato	Sakstittel	Saksnr
24.01.2023	Bestilling av forvaltningsrevisjon driftsøkonomi, driftseffektivitet	01/23
24.01.2023	Kontrollutvalgets årsrapport 2022	02/23
24.01.2023	Mottatt henvendelse til kontrollutvalget	03/23
24.01.2023	Planlegge virksomhetsbesøk ved Grong barne- og ungdomsskole og kulturbygget (kuben)	04/23
24.01.2023	Referater	05/23
24.01.2023	Eventuelt	06/23
24.01.2023	Godkjenning av protokoll fra dagens møte	07/23
30.03.2023	Virksomhetsbesøk ved Grong barne- og ungdomsskole og Kuben	08/23
30.03.2023	Prosjektplan - forvaltningsrevisjon av driftsøkonomi/driftseffektivitet	09/23
30.03.2023	Rapportering av timer til forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll	10/23
30.03.2023	Klage på kontrollutvalgets sak 03/23	11/23
30.03.2023	Referatsaker	12/23
30.03.2023	Eventuelt	13/23
30.03.2023	Godkjenning av møteprotokoll	14/23
24.05.2023	Kontrollutvalgets uttalelse til årsregnskap og årsberetning 2022	15/23
24.05.2023	Oppfølging av eierskapskontroll og forvaltningsrevisjon av IKT Indre Namdal IKS	16/23
24.05.2023	Referatsaker	17/23
24.05.2023	Eventuelt	18/23
24.05.2023	Godkjenning av møteprotokoll	19/23
03.10.2023	Forenklet etterlevelseskontroll - Internkontroll	20/23
03.10.2023	Oppdragsansvarlig regnskapsrevisors uavhengighetserklæring	21/23
03.10.2023	Budsjettkontroll 2023	22/23
03.10.2023	Budsjett kontrollarbeidet 2024 - Økonomiplan 2024-2027	23/23
03.10.2023	Referatsaker	24/23
03.10.2023	Evaluering	25/23
03.10.2023	Eventuelt	26/23
03.10.2023	Godkjenning av møteprotokoll 03.10.2023	27/23
05.12.2023	Kontrollutvalgets oppgaver og roller m.v.	28/23
05.12.2023	Revisjonsstrategi og risikoanalyse forenklet etterlevelseskontroll	29/23
05.12.2023	Rapport fra forvaltningsrevisjon - mål- og resultatstyring	30/23
05.12.2023	Kontrollutvalgets årsplan 2024	31/23
05.12.2023	Referatsaker desember 23	32/23
05.12.2023	Eventuelt/innspill til kontrollarbeidet	33/23
05.12.2023	Godkjenning av protokoll	34/23

Risiko og Vesentlighetsanalyse(ROV) - Plan forvaltningsrevisjon 2024 - 2028

Behandles i utvalg
Kontrollutvalget i Grong kommune

Møtedato
05.02.2024

Saknr
02/24

Saksbehandler Einar Sandlund
Arkivkode FE-217, TI-&30
Arkivsaknr 24/63 - 1

Forslag til vedtak

1. Kontrollutvalget slutter seg til skissert opplegg for planarbeidet beskrevet i saksfremlegget.
2. Kontrollutvalget ber Revisjon Midt-Norge SA utarbeide en helhetlig risikovurdering for forvaltningsrevisjon til neste møte den 06.05.24. Dokumentet utarbeides innenfor en ressursramme på 60 timer og oversendes sekretariatet innen 22.04.24.

Saksopplysninger

Kontrollutvalget skal ifølge kommuneloven utarbeide en plan for forvaltningsrevisjon i løpet av det første året etter at nytt kommunestyre er konstituert. Planen skal baseres på risiko- og vesentlighetsvurderinger av kommunes virksomhet og virksomheten i kommunens selskaper. Hensikten med risiko- og vesentlighetsvurderingen er å finne ut hvor det er størst behov for forvaltningsrevisjon. Risiko- og vesentlighetsvurderingene kan gjennomføres av kontrollutvalgets sekretariat, kommunens revisor eller andre. Sekretariatet legger til grunn at kontrollutvalget ikke vil benytte andre aktører i arbeidet, men benytte revisjonen og sekretariatet.

Vi anbefaler at kontrollutvalget legger opp til en prosess over tre møter:

· Møte 1

I dette møtet bestiller utvalget en risiko- og vesentlighetsvurdering fra revisjonen. Dokumentet skal gi en oversikt over risikoområder i kommunen ut fra offentlig tilgjengelig informasjon. I tillegg bidrar oppdragsansvarlig regnskapsrevisor med sin kunnskap om kommunen. Dokumentet er ett av flere bidrag i arbeidet med å kartlegge hvor man bør ha forvaltningsrevisjon.

· Møte 2

Kontrollutvalget inviterer sentrale aktører i kommunen for å få ytterligere innspill til risikoområder. Møtedeltakerne kommer gruppevis og har fått revisjonens risiko- og vesentlighetsvurdering tilsendt i forkant av møtet. Etter at kontrollutvalget har fått innspill fra samtlige deltakere kommer utvalget fram til hvor det ønskes å gjennomføre forvaltningsrevisjon. Hensikten med møtet er å supplere revisjonens faglige risikovurderinger med lokalkunnskap, og dermed ha et bredere grunnlag for å lage plan for forvaltningsrevisjon.

· Møte 3

Sekretariatet legger fram et utkast til plan for forvaltningsrevisjon. Utkastet er basert på revisjonens risiko- og vesentlighetsvurderinger, innspillene i møte 2. og kontrollutvalgets diskusjon i samme møte. Dersom kontrollutvalget slutter seg til planen, sendes den kommunestyret for endelig vedtak. Revisjon Midt-Norge vil bruke anslagsvis 60 timer til å utarbeide risiko- og vesentlighetsvurderingen.

Vurdering

Gjennom den skisserte prosessen får kontrollutvalget gjort seg nytte av den samlede kompetansen i revisjon og sekretariat. Prosessen sikrer også et godt grunnlag for kontrollutvalgets prioriteringer med en rimelig ressursbruk. Prosessen bidrar også til at planarbeidet blir politisk forankret og synliggjør samtidig kontrollutvalgets rolle som kommunestyrets kontrollorgan. Sekretariatet vil derfor anbefale at kontrollutvalget slutter seg til den skisserte prosessen og bestiller en risiko- og vesentlighetsvurdering for forvaltningsrevisjon fra Revisjon Midt-Norge.

Bestilling av Risiko- og Vesentlighetsanalyse(ROV) - eierskapskontroll

Behandles i utvalg

Kontrollutvalget i Grong kommune

Møtedato

05.02.2024

Saknr

03/24

Saksbehandler Einar Sandlund

Arkivkode FE-037, TI-&30

Arkivsaknr 24/64 - 1

Forslag til vedtak

1. Kontrollutvalget slutter seg til skissert opplegg for planarbeidet beskrevet i saksfremlegget.

2. Kontrollutvalget ber Revisjon Midt-Norge SA utarbeide en helhetlig risikovurdering for eierskapskontroll til møte 06.05.24 og oversendes sekretariatet innen 22.04.24.

Den skal utarbeides og ses i sammenheng med helhetlig risikovurdering for forvaltningsrevisjon.

Saksopplysninger

Kontrollutvalget skal ifølge kommuneloven utarbeide en plan for eierskapskontroll i løpet av det første året etter at nytt kommunestyre er konstituert. Planen skal baseres på risiko- og vesentlighetsvurderinger av kommunes eierinteresser i selskaper. Hensikten med risiko- og vesentlighetsvurderingen er å finne ut hvor det er størst behov for eierskapskontroll eventuelt med forvaltningsrevisjon. Risiko- og vesentlighetsvurderingene kan gjennomføres av kontrollutvalgets sekretariat, kommunens revisor eller andre. Sekretariatet legger til grunn at kontrollutvalget ikke vil benytte andre aktører i arbeidet, men benytte revisjonen og sekretariatet.

Vi anbefaler at kontrollutvalget legger opp til en prosess over to eller tre møter:

· Møte 1

I dette møtet bestiller utvalget en risiko- og vesentlighetsvurdering fra revisjonen.

Dokumentet skal gi en oversikt over risikoområder i kommunen ut fra offentlig tilgjengelig informasjon. I tillegg bidrar oppdragsansvarlig regnskapsrevisor med sin kunnskap om kommunen. Dokumentet er ett av flere bidrag i arbeidet med å kartlegge hvor man bør ha eierskapskontroll og forvaltningsrevisjon..

· Møte 2

Kontrollutvalget inviterer sentrale aktører i kommunen for å få ytterligere innspill til risikoområder. Møtedeltakerne kommer gruppevis og har fått revisjonens risiko- og vesentlighetsvurdering tilsendt i forkant av møtet. Etter at kontrollutvalget har fått innspill fra samtlige deltakere kommer utvalget fram til hvor det ønsker å gjennomføre eierskapskontroll og forvaltningsrevisjon. Hensikten med møtet er å supplere revisjonens faglige risikovurderinger med lokalkunnskap, og dermed ha et bredere grunnlag for å lage planen.

· Møte 3

Sekretariatet legger fram et utkast til plan for eierskapskontroll. Utkastet er basert på revisjonens risiko- og vesentlighetsvurderinger, innspillene i møte 2. og kontrollutvalgets diskusjon i samme møte. Dersom kontrollutvalget slutter seg til planen, sendes den kommunestyret for endelig vedtak. Revisjon Midt-Norge vil bruke anslagsvis 20 timer til å utarbeide risiko- og vesentlighetsvurderingen. Ressursene skal sees i sammenheng med utarbeidelsen av ROV-dokumentet forvaltningsrevisjon.

Vurdering

Gjennom den skisserte prosessen får kontrollutvalget gjort seg nytte av den samlede kompetansen i revisjon og sekretariat. Prosessen sikrer også et godt grunnlag for kontrollutvalgets prioriteringer med en rimelig ressursbruk. Prosessen bidrar også til at planarbeidet blir politisk forankret og synliggjør samtidig kontrollutvalgets rolle som kommunestyrets kontrollorgan. Sekretariatet vil derfor anbefale at kontrollutvalget slutter seg til den skisserte prosessen og bestiller en risiko- og vesentlighetsvurdering for eierskapskontroll fra Revisjon Midt-Norge. Eierskapskontroll vil som oftest utføres som en del av forvaltningsrevisjon av det spesifikke selskap.

Eget reglement for kontrollutvalget?

Behandles i utvalg

Kontrollutvalget i Grong kommune

Møtedato

05.02.2024

Saknr

04/24

Saksbehandler Einar Sandlund**Arkivkode** FE-033**Arkivsaknr** 23/335 - 10

Forslag til vedtak

Saken legges frem uten nærmere forslag til vedtak

Vedlegg

Kommunelovens Kapittel 23

Reglement for politiske organer og gjennomføring av politiske_moter vedtatt 2023

Rreglement-for-kontrollutvalget-Namsos

Saksopplysninger

Kommunestyret har i sak 44/23 vedtatt reglement for politiske organer og gjennomføring av politiske møter i kommunen, jfr. vedlegg.

Kommunelovens § 5-13, reglement for folkevalgte organer, følgende:

Folkevalgte organer skal ha et reglement som fastsetter

- a. *organets virkeområde og eventuelle vedtaksmyndighet*
- b. *tidsperioden som organet er opprettet for*
- c. *eventuelle andre sentrale bestemmelser om organets virksomhet.*

Kontrollutvalget er omtalt i reglementets pkt. 3.8:

Kontrollutvalget velges i hht. kommuneloven § 23-1, og skal ha 5 minst medlemmer.

Kontrollutvalget velges av kommunestyret. Kommunestyret velger leder og nestleder.

Reglementets kap. 3.8 omtaler, i forhold til pkt. a-c i lovens § 5-13, kontrollutvalgets virkeområde, tidsperiode, medlemstall, samt valg av leder og nestleder.

Reglementet ellers omfatter forhold som er felles og naturlig også for kontrollutvalget, jfr. kap. 4. Spesielt for kontrollutvalget kan nevnes:

- *Fjernmøter, kap. 4.3*
- *Hastemøter, kap. 4.4*

Kontrollutvalgets virksomhet er forøvrig beskrevet i kommunelovens kap. 23, jfr. vedlegg. Et evt. eget kontrollutvalgsreglement bør utfylle kommunelovens bestemmelser.

Namsos kommunes kontrollutvalg sitt reglement er vedlagt som informasjon.

For kontrollutvalgets del kan følgende forhold vurderes inn i et slikt reglement, eller i vedtatt reglement for politiske organ:

- Vedr. forfall har det vært praksis at kontrollutvalgssekretariatet mottar og godkjenner slike.
- Godkjenning av møteprotokoll gjøres som siste sak i møte. Protokollen behøver dermed ikke signeres.
- Vedr. delegert myndighet har kontrollutvalget hatt myndighet til å gjøre nødvendige endringer hhv. i planene for forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll, samt se bevilgningene for kontrollutvalgets egne utgifter, revisjonshonorar og kjøp av sekretariatstjenester under ett.

Et evt. eget reglement for kontrollutvalget må vedtas av kommunestyret, fortrinnsvis på en sak med innstilling fra kontrollutvalget

Vurdering

Sekretariatet viser til ovenforstående, samt sakens vedlegg og legger saken frem for drøfting i kontrollutvalget uten nærmere forslag til vedtak.

Kapittel 23. Kontrollutvalgets virksomhet

§ 23-1. Kontrollutvalget

Kommunestyret og fylkestinget velger selv et kontrollutvalg som skal føre løpende kontroll på deres vegne.

Kommunestyret og fylkestinget velger selv en leder, en nestleder og øvrige medlemmer og varamedlemmer til utvalget. Lederen kan ikke være medlem av samme parti eller tilhøre samme gruppe som ordføreren. Utvalget skal ha minst fem medlemmer. Minst ett medlem skal velges blant kommunestyrets eller fylkestingets medlemmer.

Utelukket fra valg er

- a. ordfører og varaordfører
- b. medlemmer og varamedlemmer av formannskap eller fylkesutvalg
- c. medlemmer og varamedlemmer av folkevalgt organ med beslutningsmyndighet. Medlemmer og varamedlemmer av kommunestyret eller fylkestinget er likevel valgbare
- d. medlemmer av kommuneråd eller fylkesråd
- e. medlemmer og varamedlemmer av kommunestyrekomité eller fylkestingskomité
- f. ansatte i den aktuelle kommunen eller fylkeskommunen
- g personer som har en ledende stilling, eller som er medlem eller varamedlem av styret eller bedriftsforsamlingen, i et selskap som kommunen eller fylkeskommunen har eierinteresser i
- h. personer som har en ledende stilling, eller som er medlem eller varamedlem av styret i et interkommunalt politisk råd eller et kommunalt oppgavefellesskap.

Kommunestyret og fylkestinget kan når som helst velge medlemmer til utvalget på nytt. Hvis ett eller flere medlemmer av utvalget skal skiftes ut, skal alle medlemmene velges på nytt.

§ 23-2. Kontrollutvalgets ansvar og myndighet

Kontrollutvalget skal påse at

- a. kommunens eller fylkeskommunens regnskaper blir revidert på en betryggende måte
- b. det føres kontroll med at den økonomiske forvaltningen foregår i samsvar med gjeldende bestemmelser og vedtak
- c. det utføres forvaltningsrevisjon av kommunens eller fylkeskommunens virksomhet, og av selskaper kommunen eller fylkeskommunen har eierinteresser i
- d. det føres kontroll med forvaltningen av kommunens eller fylkeskommunens eierinteresser i selskaper mv. (eierskapskontroll)

- e. vedtak som kommunestyret eller fylkestinget treffer ved behandlingen av revisjonsrapporter, blir fulgt opp.

Kontrollutvalgets leder har møte- og talerett i kommunestyret eller fylkestinget når utvalgets saker skal behandles. Utvalgets leder kan la ett av de andre medlemmene i utvalget utøve denne retten på sine vegne.

Kontrollutvalget kan kreve at kommunen eller fylkeskommunen legger fram enhver opplysning, redegjørelse eller dokument som utvalget finner nødvendig for å utføre sine oppgaver. Kontrollutvalget kan også foreta undersøkelser som det mener er nødvendige. Taushetsplikt er ikke til hinder for å gjennomføre kontrolltiltak etter dette leddet.

Kontrollutvalget har rett til å være til stede i lukkede møter i folkevalgte organer i kommunen eller fylkeskommunen. Kommunestyret og fylkestinget kan selv bestemme at denne retten ikke gjelder lukkede møter i kommunestyret og kommunerådet eller fylkestinget og fylkesrådet.

Departementet kan gi forskrift om kontrollutvalgets oppgaver og saksbehandling.

§ 23-3. Forvaltningsrevisjon

Forvaltningsrevisjon innebærer å gjennomføre systematiske vurderinger av økonomi, produktivitet, regeletterlevelse, måloppnåelse og virkninger ut fra kommunestyrets eller fylkestingets vedtak.

Kontrollutvalget skal minst én gang i valgperioden, og senest innen utgangen av året etter at kommunestyret eller fylkestinget er konstituert, utarbeide en plan som viser på hvilke områder det skal gjennomføres forvaltningsrevisjoner. Planen skal baseres på en risiko- og vesentlighetsvurdering av kommunens eller fylkeskommunens virksomhet og virksomheten i kommunens eller fylkeskommunens selskaper. Hensikten med risiko- og vesentlighetsvurderingen er å finne ut hvor det er størst behov for forvaltningsrevisjon.

Planen skal vedtas av kommunestyret og fylkestinget selv. Kommunestyret og fylkestinget kan delegere til kontrollutvalget å gjøre endringer i planen.

§ 23-4. Eierskapskontroll

Eierskapskontroll innebærer å kontrollere om den som utøver kommunens eller fylkeskommunens eierinteresser, gjør dette i samsvar med lover og forskrifter, kommunestyrets eller fylkestingets vedtak og anerkjente prinsipper for eierstyring.

Kontrollutvalget skal minst én gang i valgperioden, og senest innen utgangen av året etter at kommunestyret eller fylkestinget er konstituert, utarbeide en plan for hvilke eierskapskontroller som skal gjennomføres. Planen skal baseres på en risiko- og vesentlighetsvurdering av kommunens og fylkeskommunens eierskap. Hensikten med risiko- og vesentlighetsvurderingen er å finne ut hvor det er størst behov for eierskapskontroll.

Planen skal vedtas av kommunestyret og fylkestinget selv. Kommunestyret og fylkestinget kan delegere til kontrollutvalget å gjøre endringer i planen.

§ 23-5. Rapportering til kommunestyret eller fylkestinget

Kontrollutvalget skal rapportere resultatene av sitt arbeid til kommunestyret eller fylkestinget. I saker som skal oversendes til kommunestyret eller fylkestinget, skal kommunedirektøren gis anledning til å uttale seg før kontrollutvalget behandler saken.

§ 23-6. Innsyn og undersøkelser i selskaper o.l.

Kontrollutvalget kan kreve de opplysningene som er nødvendige for å gjennomføre sin kontroll, fra

- a. interkommunale selskaper etter IKS-loven
- b. interkommunale politiske råd
- c. kommunale oppgavefellesskap
- d. aksjeselskap der en kommune eller fylkeskommune alene eller sammen med andre kommuner, fylkeskommuner eller interkommunale selskaper direkte eller indirekte eier alle aksjer.

Opplysningene etter første ledd kan kreves fra virksomhetens daglige leder, styret og den valgte revisoren for selskapet.

Kontrollutvalget kan foreta undersøkelser i virksomheten hvis det er nødvendig.

Kommunestyret og fylkestinget kan fastsette regler om kontrollutvalgets kontroll med forvaltningen av kommunens eller fylkeskommunens interesser i selskaper som er nevnt i første ledd, og om hvilke dokumenter mv. som skal sendes til kontrollutvalget.

Kommuner og fylkeskommuner skal sørge for at kontrollutvalget blir varslet om møter i generalforsamling, representantskap og tilsvarende organer. Kontrollutvalget har rett til å være til stede i disse møtene.

Kontrollutvalgets innsynsrett og rett til å foreta undersøkelser etter første og andre ledd gjelder på tilsvarende måte overfor andre virksomheter som utfører oppgaver på vegne av kommunen eller fylkeskommunen. Innsynet og undersøkelsene skal imidlertid bare omfatte det som er nødvendig for å undersøke om kontrakten blir oppfylt.

§ 23-7. Sekretariatet

Kommunestyret og fylkestinget skal sørge for at kontrollutvalget får sekretariatsbistand som tilfredsstillende utvalgets behov.

Sekretariatet skal påse at de sakene som behandles av kontrollutvalget, er forsvarlig utredet, og at utvalgets vedtak blir iverksatt.

Sekretariatet skal være uavhengig av kommunens eller fylkeskommunens administrasjon og av den eller dem som utfører revisjon for kommunen eller fylkeskommunen.

Sekretariatsfunksjonen kan ikke legges til

- a. ansatte i kommunen eller fylkeskommunen som har andre arbeidsoppgaver enn å være sekretær for kontrollutvalget
- b. den som utfører revisjon for den aktuelle kommunen eller fylkeskommunen
- c. medlemmer av kontrollutvalget, kommunestyret eller fylkestinget i den aktuelle kommunen eller fylkeskommunen.

Den som utfører sekretariatsoppgaver for kontrollutvalget, er direkte underordnet kontrollutvalget og skal følge de retningslinjer og pålegg som utvalget gir.

Kommunestyret og fylkestinget velger selv sekretariat for kontrollutvalget etter innstilling fra kontrollutvalget.

GRONG[®] kommune

Reglement for politiske organer og gjennomføring av politiske møter i Grong kommune

Tidligere behandling av reglementet:

- Vedtatt av kommunestyret i sak 73/95, med endringer i sakene 49/96 og 48/99. Medlemstall i kommunestyre og hovedutvalg endret i K.sak 91/02.
- Reglementet revidert i K.sak 40/15 (Arkivsak 15/2660)
- Nytt reglement vedtatt av kommunestyret 16.11.2023 i sak 44/2023

Innhold

Tidligere behandling av reglementet:	1
1. Avklaringer og avgrensninger	4
3. VALG, OPPNEVNING OG DELEGERING	5
3.1. Kommunestyrets konstituering	5
3.2. Midlertidig og fast komite for valg saker - valgkomite	5
3.2.1. <i>Kjønnsbalanse i offentlige utvalg mv.</i>	5
3.3. Formannskap	6
3.4. Administrasjonsutvalg	6
3.5. Valgstyret	7
3.6. Ordfører og varaordfører	7
3.7. Klagenemd	7
3.8. Kontrollutvalg	7
3.9. Midlertidige utvalg	8
3.10. Felles for lovpålagte råd	8
3.10.1. Ungdomsråd	8
3.10.2. Eldreråd	8
3.10.3. Råd for mennesker med funksjonsnedsettelse	8
3.11. Politisk forhandlingsutvalg	8
3.12. Trepartsforum	9
3.13. Godtgjøring og velferdsgoder	9
3.13.1. Særskilt for representanter i formannskap	9
4. SAKSBEHANDLING I FOLKEVALGTE ORGANER	11
4.1. Møteprinsippet	11
4.2. Innkalling og saksliste	11
4.3. Fjernmøter	12
4.4. Hastemøter	13
4.5. Møteplikt	13
4.6. Melde forfall	13
4.7. Fravær og permisjon over lengre tid	14
1. Særlig om uttreden og fritak	14
4.8. Åpne – lukkede møter	15
4.9. Gjennomføring av møtene	15
4.10. Redegjørelse for saken	15
4.11. Når medlemmene tar del i ordskiftet	15
4.12. Møtelederens stilling under ordskiftet	16
4.13. Avgrensning og avslutning av ordskiftet	16
4.14. Forslag	16
4.15. Innbyggerforslag	16

4.16.	Vedtaksførhet og avstemninger.....	17
4.17.	Forslaget tas opp til avstemning.....	17
4.18.	Prøveavstemning.....	17
4.19.	Stemmemåten.....	17
4.20.	Inhabilitet.....	18
4.21.	Spørsmål og interpellasjoner.....	18
1.	Innmeldte spørsmål.....	18
2.	Interpellasjoner.....	19
4.22.	Orden i salen.....	20
4.23.	Til dagsorden.....	20
4.24.	Utsettelsesforslag.....	20
4.25.	Protokollering av forhandlingene / møtets slutt.....	20
4.26.	Protokolltilførsel.....	21
4.27.	Mindretallsanke.....	21
4.28.	Lovlighetskontroll.....	21
5.	FOLKEVALGTE/ADMINISTRASJON.....	23
5.1.	Etiske grunnprinsipper for folkevalgte organer.....	23
5.2.	Kontakt folkevalgte – administrasjonen.....	23
5.3.	Administrasjonens opptreden i folkevalgt organ.....	24
5.4.	Saksutredning og saksframstilling.....	24
5.5.	Opplæring av folkevalgte.....	25
6.	STYREVERVREGISTERET.....	25

1. Avklaringer og avgrensninger

Forkortelser:

Lov om kommuner og fylkeskommuner (kommuneloven) – heretter omtalt som KL

Lov om behandlingsmåten i forvaltningsaker (forvaltningsloven) – heretter omtalt som FVL

Kommunestyret – kan omtales som KST

Formannskapet – kan omtales som FMS

Vedlegg:

Møtet er satt! – Håndbok i møteskikk, møtedeltagelse og voteringsteknikk

Håndbok for ordførere

Fortolkning av interpellasjon - [Tolkningsuttalelser om kommuneloven 2018 - regjeringen.no](https://www.regjeringen.no)

Veileder om konstituerende møte: [retteleiar-om-konstituerande-mote_med-omslag_juli-2023_.pdf \(regjeringen.no\)](#)

Klageutvalg: [Veiledning om intern klage i kommuner og fylkeskommuner - regjeringen.no](#)

Bernt svarer: [Hva med klagebehandling i kommuner med egen klagenemnd? • Kommunal Rapport \(kommunal-rapport.no\)](#)

Grunnlag:

Reglementet er basert på de føringer som er satt av lovverket. I tillegg er det lagt til grunn de anbefalinger som er i vedlagte veiledere. Er det avvik mellom beskrivelse i prosedyren mellom lovverk og veiledere, er hierarkiet slik:

1. Lovverk overstyrer prosedyren
2. Prosedyren overstyrer veiledere

Godtgjøring:

Godtgjøring til folkevalgte er regulert i egen forskrift, tilgjengelig på lovdata.no:

<https://lovdata.no/dokument/LF/forskrift/2022-06-02-976?q=godtgj%C3%B8ring%20grong> med endringer gjeldende fra konstituerende møte i kommunestyret 5. oktober 2023, endringsforskrift:

<https://lovdata.no/dokument/LF/forskrift/2023-06-22-1109?q=godtgj%C3%B8ring%20grong>

Revidering av forskrift gjøres 2. året og siste året i valgperioden jvf gjeldende forskrift §10.

3. VALG, OPPNEVNING OG DELEGERING

3.1. Kommunestyrets konstituering

Når valgoppgjøret etter kommunestyrevalget er avsluttet, innkalles det innen utgangen av oktober måned til konstituerende møte.

Tjenestegjørende ordfører innkaller med minst 14 dagers varsel. Konstituerende kommunestyremøte ledes av tjenestegjørende ordfører, fram til ordfører er valgt. Deretter overtar valgt ordfører ledelsen av møtet.

I kommunestyrets konstituerende møte skal medlemmer til følgende organer velges:

- Formannskap
- Ordfører
- Varaordfører
- Kontrollutvalg

I tillegg bør det tilstrebes å velge medlemmer til følgende organer i kommunestyrets konstituerende møte:

- Råd
- Representanter til KS-organer
- Valgkomite
- Klagenemnd (FMS)

3.2. Midlertidig og fast komite for valgsaker - valgkomite

Når valgoppgjøret etter kommunestyrevalget er avsluttet, konstituerer fungerende ordfører i samarbeid med partiene, en midlertidig komite for valgsaker for å forberede valg som skal foretas på kommunestyrets konstituerende møte. Midlertidig valgkomite skal ha like mange medlemmer som det er partier/lister representert i kommunestyret, med ett medlem og ett varamedlem fra hvert parti.

Oppnevningen av fast komite for valgsaker skjer i tråd med de regler som er nevnt i første avsnitt, det vil si like mange medlemmer som det er partier/lister representert i kommunestyret, med ett medlem og ett varamedlem fra hvert parti, i tillegg til Ordfører som er leder for komiteen.

Det faste utvalget for valgsaker, har som oppgave å fremme forslag i alle valgsaker utover det som er avklart i det konstituerende møtet. I tillegg fremmer komiteen forslag ved suppleringsvalg samt i saker der det søkes om fritak/uttreden fra politiske verv.

3.2.1. *Kjønnsbalanse i offentlige utvalg mv*

Sammensetning av både midlertidig og fast komite for valgsaker for valgsaker, må følge

forskrift om representasjon av begge kjønn i statlige utvalg, styrer, råd, delegasjoner m.v., i hh til kommunelovens kap. 7, og likestillingslovens § 28.

3.3. Formannskap

Formannskapet består av 7 medlemmer med varamedlemmer, alle valgt blant kommunestyrets medlemmer for 4 år, jf. kommuneloven § 5-6.

Kommunestyret velger leder og nestleder.

Formannskapets funksjoner er fastlagt i kommuneloven, særlover og kommunestyrets delegering til formannskapet.

Formannskapet treffer vedtak innenfor rammer og etter retningslinjer som er fastsatt i lov, i medhold av lov og/eller vedtatt i kommunens delegeringsreglement.

Formannskapet har ansvaret for planarbeidet innenfor sitt arbeidsområde.

Formannskapet er ansvarlig for en planmessig, rasjonell og økonomisk organisering og drift innen arbeidsområdet.

Formannskapet fører kontroll med at vedtak innenfor arbeidsområdet blir gjennomført.

Kjønnsbalanse

Formannskapet innehar i tillegg kommunens politiske myndighet på områder som:

- trafiksikkerhet
- tilsyn med elveforbyggingsanlegg i samsvar med NVE's instruks
- styre for Gusli skog
- styre for Bjerken, Bya og Ekkers lagat

Formannskapet skal være ordførerens konsultative organ i saker som ordfører ønsker å forankre i et bredere politisk miljø.

I saker som skal avgjøres av kommunestyret legger formannskapet fram innstillingen. Unntak fra dette, er saker fra kontrollutvalget. Disse sakene behandles direkte i kommunestyret.

3.4. Administrasjonsutvalg

5 av Formannskapets medlemmer velges som arbeidsgiverrepresentanter i administrasjonsutvalget så langt dette er i samsvar med kommunelovens krav til kjønnsbalanse. De to resterende medlemmer av Formannskapet velges inn som vararepresentanter. I tillegg velges 2 arbeidstakerrepresentanter m/vararepresentanter. Administrasjonen er sekretærressurs til utvalget.

Kommunestyret velger leder og nestleder

Administrasjonsutvalget behandler saker som gjelder forholdet mellom de ansatte og kommunen som arbeidsgiver, jfr. Kommunelovens § 5-11.

For øvrig vises det til myndighet gitt i Delegeringsreglement.

3.5. Valgstyret

Formannskapets medlemmer/varamedlemmer velges som medlemmer/varamedlemmer i valgstyret.

Kommunestyret velger leder og nestleder.

Valgstyret har det overordnede ansvar for den formelle og praktiske tilrettelegging og gjennomføring av Stortingsvalg/Sametingsvalg, Fylkestingsvalg og kommunevalg.

For øvrig vises det til myndighet gitt i Delegeringsreglement.

3.6. Ordfører og varaordfører

Ordfører og varaordfører velges blant formannskapets medlemmer for hele valgperioden (4 år), jf. kommuneloven § 6-2.

Krav om fritak må fremsettes før valget foretas. Trer ordfører midlertidig ut av sitt verv, rykker varaordfører opp som ordfører og det velges midlertidig ny varaordfører. Trer ordfører endelig ut av sitt verv, foretas nyvalg.

Ordfører har forslagsrett i tillegg til møte- og talerett i alle kommunale folkevalgte organer (§ 6-1).

For øvrig vises det til myndighet gitt i Delegeringsreglement.

3.7. Klagenemd

Formannskapet er kommunens klageorgan, jf. forvaltningslovens § 28. Når formannskapet er klagenemd skilles dette formelt og dagsordenmessig fra funksjonen som formannskap, bl. a. ved bruk av eget sakskart og egen protokoll. For forhandlinger og protokoll gjelder for øvrig de samme regler som fastsatt her, så langt reglene ikke er i strid med bestemmelser i lov.

Utvalget behandler alle klager over enkeltvedtak der statlig organ ikke er klageinstans, med unntak der Kommunedirektøren har det løpende personalansvaret.

[Veiledning om intern klage i kommuner og fylkeskommuner - regjeringen.no](#)

3.8. Kontrollutvalg

Kontrollutvalget velges i hht. kommuneloven § 23-1, og skal ha 5 minst medlemmer.

Kontrollutvalget velges av kommunestyret. Kommunestyret velger leder og nestleder.

3.9. Midlertidige utvalg

Kommunestyret fastsetter selv sammensetning og mandat ved opprettelse av midlertidige utvalg.

3.10. Felles for lovpålagte råd

Kommunestyret vedtar sammensetningen av rådet (eller annet medvirkningsorgan for ungdom) og bestemmer antall medlemmer og varamedlemmer. Rådet konstituerer seg selv og velger da selv leder og nestleder.

Organisasjoner som representerer henholdsvis eldre, personer med funksjonsnedsettelse og ungdom har rett til å fremme forslag om medlemmer til det rådet som representerer deres interesser

Rådene skal hvert år utarbeide hver sin årsmelding som skal legges frem for kommunestyret. Rådets oppgaver mv. reguleres nærmere i egne vedtekter.

3.10.1. Ungdomsråd

Pr. i dag består rådet av 4 medlemmer og to varamedlemmer, der to medlemmer og en vara velges fra Grong barne- og ungdomsskole, og to medlemmer og en vara velges fra Grong videregående skole. De velges for en periode på to år, og må ikke ha fylt 19 år på valgtidspunktet.

3.10.2. Eldreråd

Pr i dag består eldrerådet av 5 medlemmer med personlige vararepresentanter. 1 medlem er fra kommunestyret, og 4 av medlemmene foreslås av organisasjoner som representerer eldre. Flertallet av medlemmene skal være over 59 år på valgtidspunktet.

3.10.3. Råd for mennesker med funksjonsnedsettelse

Rådet for personer med funksjonsnedsettelse består i dag av 4 medlemmer, med personlig vararepresentant. 2 medlemmer er fra kommunestyret, og 2 av medlemmene foreslås av brukerorganisasjonene.

3.11. Politisk forhandlingsutvalg

For forhandlingssaker som ikke er delegert, oppnevnes det et forhandlingsutvalg med 3 medlemmer fra formannskapet med personlige varamedlemmer – ordfører, varaordfører og en fra det største opposisjonspartiet. Ordfører er leder av utvalget.

Forhandlingsutvalget håndhever reglement for folkevalgtes arbeid, og forskrift om godtgjøring til folkevalgte. Ved endringer i reglement/forskrift, fremmer utvalget forslag om dette for formannskapet.

Forhandlingsutvalget fører forhandlinger og fatter avgjørelse om lønn og lignende arbeidsvilkår iht HTA kapittel 3, pkt 3.4.1. Lederavtale og endringer i denne, fremlegges formannskapet for avgjørelse.

3.12. Trepartsforum

For å sikre ivaretagelsen av Hovedavtalens formål om «..å skape et best mulig samarbeidsgrunnlag mellom partene på alle nivåer», har Grong kommune sitt administrasjonsutvalget vedtatt å etablere et trepartsforum.

Forumet er en del av arbeidsgivers ivaretagelse av informasjons- og drøftingsplikten, men er ikke et myndighetsorgan der prinsipielle avgjørelser fattes. Forumet skal være en felles arena for informasjon og drøfting i en åpen dialog om ulike saker som er på gang.

Politikerne deltar dels som arbeidsgivere og dels som ombud. I begge tilfeller representerer de kommunestyret som bestillere av tjenester til administrasjonen. Administrasjonens ledelse deltar som arbeidsgivere og som tjenesteleverandører og utfører av oppdrag gitt av myndighetene. Tillitsvalgte deltar som representanter for arbeidstakere.

Medlemmer i forumet skal være:

- 3 politikere (politisk forhandlingsutvalg)
- 3 administrative ledere (kommunedirektør, personalsjef og en leder utpekt av kommunedirektøren)
- 3 tillitsvalgte (1 deltaker fra hver av de tre største fagforbundene (Fagforbundet, Utdanningsforbundet og Norsk Sykepleierforbund)

3.13. Godtgjøring og velferdsgoder

Viser til forskrift om folkevalgtes rett til godtgjøring og velferdsgoder, Grong kommune, og endringer som iverksettes 5. oktober 2023

Rettighet til godtgjøring gjelder alle planlagte oppgaver til representanter i folkevalgte organer. Oppgaver som oppstår utenfor oppsatt plan, skal være avklart og godkjent av organets leder for at godtgjøring kan kreves av representanten.

Ved fravær på grunn av sykdom eller permisjon i hh til arbeidsmiljøloven, dekker kommunen godtgjøring under fravær for folkevalgte som har vervet som sin hovedbeskjeftigelse. Dette i hh til kommunelovens §§ 8-8 og 8-10. I praksis betyr det i Grong kommune kun ordfører.

Andre medlemmer får ikke dekket tappt arbeidsfortjeneste eller godtgjøringer ved fravær fra politiske møter eller andre møter representanten stiller på vegne av et politisk organ.

Representantens hovedbeskjeftigelse må da dekke evt rettigheter til lønn ved sykdom eller annen fraværsårsak.

Varaordfører får dekket tappt arbeidsfortjeneste og møtegodtgjøring gjennom sin vedtatte godtgjøring.

3.13.1. Særskilt for representanter i formannskap.

Representanter i formannskapet, får en fast årlig godtgjøring. Ved fravær fra ¼ del eller mer av organets møtevirkosomhet, reduseres den faste godtgjørelsen tilsvarende som grad av fravær. Den trukne godtgjøringa tilstås da stedfortreder.

Unntak fra dette gjelder ordfører som omtalt under 3.13

Dette avregnes ved årets slutt, og kan medføre krav om tilbakebetaling hvis regnskap tilsier

dette.

Ved innvilget permisjon, avsluttes rettighet til godtgjøring fra dato for innvilget permisjon. Stedfortreder som trer inn i formannskapet, får fra denne dato utbetalt den faste godtgjøringen.

4. SAKSBEHANDLING I FOLKEVALGTE ORGANER

Bestemmelsene gjelder generelt for alle folkevalgte organer. Eventuelle særregler for det enkelte organ er nevnt spesielt.

4.1. Møteprinsippet

Folkevalgte organer behandler saker og treffer vedtak i formelle møter. Det skal ikke holdes uformelle lukkede sammenkomster for hele eller deler av organet hvor saker behandles eller drøftes. Dette gjelder ikke gruppemøter i de ulike partiene eller møter mellom samarbeidspartier i regi av partiene selv og uten deltakelse fra kommunens administrasjon. Kurs og orienteringsmøter av generell karakter omfattes også av unntaket, forutsatt at det enkelte organ sikrer at kurs ikke tar form av et møte.

Møteprinsippet gjelder både saksforberedelse, drøftinger og avgjørelser og gjelder uavhengig av om det fattes vedtak i saken.

Folkevalgte organ avholder møter etter vedtatt møteplan. I tillegg kan slike møter avholdes når møteleder bestemmer det eller når minst 1/3 av medlemmene krever det.

4.2. Innkalling og sakliste

Møteleder kaller inn til møte etter kommunelovens § 11-2, og skal inneholde tid og sted for møtet, oversikt over de saker som skal behandles, samt de innstillinger, utredninger, orienteringer og andre skriftlige opplysninger som foreligger. Møteleder skal ved innkalling avklare så langt som mulig om det skal avholdes fysisk eller som fjernmøte i hh til pkt 4.3

Lederen av organet setter opp sakliste for hvert enkelt møte. I tillegg kan en sak settes på saklisten hvis minst 1/3 av organets medlemmer krever det.

Innkallingen sendes medlemmer, et fastsatt antall varamedlemmer og eventuelt andre etter særskilte bestemmelser. Innkallingen kunngjøres offentlig. Innkallingen skjer med minst 6 dagers varsel, innkallingsdag og møtedag inkludert, når ikke loven påbyr annen kunngjøringsfrist. Saklisten sendes elektronisk.

Etter samme prosedyre kan et folkevalgt organ bestemme å holde folkemøter eller publikumshøringer.

Møtedokumentene publiseres på kommunens internettside.

Dette gjelder likevel ikke dokumenter som er unntatt fra offentlighet og som er av en slik art at de ikke bør bli kjent av andre enn medlemmene.

Dersom en folkevalgt mottar og bruker faktiske og relevante opplysninger i en pågående sak som ikke er med i det skriftlige saksgrunnlaget, skal informasjonen så langt som mulig sendes administrasjonen skriftlig. De vurderer da om informasjonen skal journalføres, og videreformidles til det aktuelle organet.

4.3. Fjernmøter

Folkevalgte organer skal ha adgang til å holde møter digitalt. Dette er formalisert gjennom vedtak i kommunestyret 19.11.2020. I vedtaket er følgende beskrevet:

- 2. Det er opp til det enkelte organ¹ å beslutte dette i det konkrete tilfellet, og beslutningen treffes normalt av organets leder. Dette skjer fortrinnsvis i forbindelse med innkalling til møte, men grunnet forhold som oppstår etter innkalling kan endringer gjennomføres frem til møtet avholdes. Dette så fremt møtet kan gjennomføres i hh til gjeldende lover.*
- 3. Krav og rutiner som ellers gjelder for møter i folkevalgte organ i henhold til lovverket, gjelder også for fjernmøter.²*

Et møte som skal lukkes etter § 11-5 andre ledd, kan ikke holdes som fjernmøte. (sak som angår en arbeidstakers tjenstlige forhold, og sak som inneholder opplysninger som er omfattet av lovbestemt taushetsplikt.)

Hybrid møteform hvor representantene dels møter fysisk, dels digitalt, kan kun gjennomføres dersom organet først har vedtatt det. Det skal da innkalles og benevnes som et fjernmøte. Fysiske møter skal avholdes som dette med mindre innkalling blir endret til fjernmøte.

I gjennomføring av møtet, skal representantene kunne se, høre og kommunisere med hverandre. Den enkelte representant skal derfor ha kamera på og rette mot seg under hele møtet, og ha mikrofon og høyttaler egnet for formålet. Lyd fra den enkeltes mikrofon kan

¹ Unntak fra regelen om avgjørelse fra det enkelte organet gjelder ved faglig begrunna smittevern hensyn, hvor kommuneoverlegen har myndighet til å regulere dette.

² Tilhørere kan observere i møtet gjennom streaming og opptak som blir tilgjengeliggjort etter møtet for en periode. I enkelte tilfeller kan kommunen tilrettelegge for tilhørere på et konkret sted, eller som observatør direkte i det digitale møtet.

mutet under møtet. Er representanten funnet inhabil i en sak, skal mikrofon og bilde mutet til saken er ferdig.

Hvis møtet lukkes på grunn av KL § 11-5 3. ledd, skal den enkelte sikre at ingen andre enn deltageren selv hører det som kommer fram under møtet.

Møteleder kan stoppe møtet hvis dette ikke gjennomføres på en tilfredsstillende måte.

Ønske om å få ordet under debatten, gjøres etter avtale ved hvert møte. Fortrinnsvis gjennom å rekke opp hånden digitalt eller fysisk, eller gjennom å sende melding i Chat. Bruk av lyd skal bare gjøres der møteleder ikke har oppfanget avtalt signal og talerekkefølgen av denne grunn ikke overholdes.

4.4. Hastemøter

Lederen for organet kan beslutte å behandle en sak via epost eller ved digitalt møte, hvis det er påkrevd å få avgjort en sak før neste møte, og det enten ikke er tid til å holde et ekstraordinært fysisk møte eller saken ikke er så viktig at et ekstraordinært fysisk møte anses som nødvendig.

Ved hastemøte kan medlemmene kalles inn med kortere frist enn etter ordinære regler. Hvis 1/3 av organets medlemmer krever det, skal saken utsettes til det kan holdes fysisk møte.

Hvis hastesaken skal behandles via epost, anses forslag vedtatt kun dersom samtlige medlemmer tilslutter seg det fremlagte forslaget og at vedtaket treffes via epost.

4.5. Møteplikt

Med mindre det foreligger gyldig forfallsgrunn, er det plikt til å delta på møtene i de folkevalgte organene. Gyldig forfall foreligger hvis sykdom eller andre vektige velferdsgrunner gjør det umulig eller uforholdsmessig vanskelig å møte. Dette kan være som uoppsettelig arbeid (at det er plikter eller viktig arbeid som ikke kan settes til side på det gjeldende tidspunkt), eller at man er fraværende grunnet nødvendig reise.

Terskelen for å melde forfall er høy. Det enkelte organets leder har et ansvar for at praktiseringen er i tråd med kommunelovens bestemmelser.

4.6. Melde forfall

Terskelen for gyldig forfall bør som sagt være høy.

Kan et medlem eller varamedlem ikke møte i kommunestyret, formannskapet eller et utvalg

på grunn av lovlig forfall, skal dette uten opphold meldes skriftlig til kommunedirektøren³ med beskjed om forfallsgrunn. Det samme gjelder dersom et medlem antas å være inhabil ved behandling av en sak. Servicekontoret i Grong kommune kaller inn fortløpende/uten ugrunnet opphold varamedlemmer i henhold til følgende rutine:

- Varamedlem i hh til godkjent varaliste, ringes opp fra servicekontorets mobiltelefon, som pt har nummer 917 09 553.
 - Oppnås det ikke kontakt, sendes det sms fra samme nummer, med en frist for å svare på inntil 24 timer. Kortere frist kan angis hvis varsel om forfall ligger nært oppsatt møtedato.
- Uteblir tilbakemelding innen oppsatt frist, gjentas punktene over til stedfortreder er klart, eller det er mindre enn 24 timer til møtet i organet skal avholdes.
- Servicekontoret informerer organets leder og politisk sekretær om status 24 timer før organets møte skal avholdes.

4.7. Fravær og permisjon over lengre tid

Fravær fra kommunestyret behandles i hh til kommunelovens § 7-9. For andre organer følges regelen i kommunelovens § 7-11.

For godtgjøring til fast medlem og stedfortreder, se pkt 3.13-3.13.1 i dette reglementet.

1. Særlig om uttreden og fritak

I følge lovgiver skal det mye til før fritak fra folkevalgte verv kan gis. Hvis en folkevalgt ikke kan ivareta vervet sitt uten at det fører til vesentlig ulempe for han eller henne, kan imidlertid kommunestyret etter søknad frita den folkevalgte for vervet midlertidig eller for resten av valgperioden. Ønske om fritak under 4 måneder tas ut ved å melde forfall til det enkelte møtet.

Med vesentlig ulempe mener kommunestyret:

- a) Helsemessige årsaker/alvorlig og langvarig sykdom
- b) Ikke-folkeregistrert flytting til annet sted der lang reisetid eller reiseavstand gjør det uforholdsmessig belastende å reise til Grong for å delta i ett enkelt møte
- c) Lengre utenlandsreise- eller opphold
- d) Store omsorgsoppgaver som gjør det uforholdsmessig belastende å ivareta vervet som folkevalgt
- e) Andre særegne forhold som må vurderes skjønnsmessig i det enkelte tilfellet

³ I praksis meldes forfall/habilitetsutfordringer til servicekontoret. Er det tvil om gyldig forfall eller trengs mer utredning av habilitet, melder servicekontoret problemstillingen til kommunedirektøren for nærmere vurdering.

4.8. Åpne – lukkede møter

Møter i folkevalgte organer holdes for åpne dører, dersom ikke annet følger av lovbestemt taushetsplikt eller dersom hensyn til personvern eller andre tungtveiende private eller offentlige interesser tilsier noe annet, jf. kommuneloven § 11-5. Debatt om dette foregår for lukkede dører, og dørene åpnes igjen før det voteres over hvorvidt møtet skal lukkes. Blir det vedtatt å behandle en sak for lukkede dører, er de tilstedeværende pliktige til å bevare taushet om de opplysninger som er taushetsbelagte etter lov.

4.9. Gjennomføring av møtene

Til den tid møtet er berammet roper møtelederen opp medlemmer og de varamedlemmer som skal møte for fraværende medlemmer. Fra dette tidspunkt og til møtets slutt kan ingen av møtets medlemmer forlate møtet for kortere eller lengre tid uten på forhånd å melde fra til møtelederen.

Sakene som er nevnt i innkallingen, behandles i den rekkefølge de er nevnt der. Spørsmål og interpellasjoner behandles etter øvrige saker, uten hensyn til mulig nummerorden på innkallingen. Det kan vedtas annen rekkefølge. Er en sak tatt opp til behandling, kan møtet ikke heves før saken er avgjort ved avstemning eller det er gjort vedtak om å utsette behandlingen av den.

Sak som ikke er nevnt i innkallingen kan ikke tas opp til realitetsavgjørelse dersom møtelederen eller 1/3 av forsamlingen setter seg mot at den behandles. Dersom 1/3 av medlemmene krever det, skal møteleder sørge for at saken blir utredet og satt på sakliste til et senere møte.

I folkevalgte organ kan møteleder åpne opp for orienteringer, synspunkter og spørsmål som er relevant for organets ansvarsområde før møtet formelt settes.

4.10. Redegjørelse for saken

Møtelederen leser opp den betegnelse saken har fått på innkallingen og gjengir eventuell innstilling i saken. Møteleder, gruppeleder eller saksordføreren for de saker der slik er oppnevnt, gjør oppmerksom på mulig dissens i det organ som har gitt innstilling og sier fra om de dokumenter som er kommet inn etter at innstillingen var lagt fram. Møteleder, gruppeleder eller saksordfører sammenfatter saken så langt det anses nødvendig.

I møter der saken er satt opp til sluttbehandling, skal det prinsipielt ikke åpnes for innlegg og/eller orienteringer fra parter i saken. Dette gjelder ikke kommunedirektøren eller en av dennes underordnede som har tale- og møterett.

4.11. Når medlemmene tar del i ordskiftet

Taleren skal rette sine ord til møtelederen, ikke til forsamlingen. Taleren skal holde seg nøye

til den sak eller den del av saken som ordskiftet gjelder. Møtelederen skal se til at det blir gjort.

Det må ikke sies noe som krenker forsamlingen, noen av medlemmene eller andre. Heller ikke er det lov å lage ståk eller uro som uttrykk for misnøye eller bifall.

Overtrer noen reglementets ordensbestemmelser, skal møtelederen advare, om nødvendig to ganger. Retter vedkommende seg enda ikke etter reglementet, kan møtelederen ta fra vedkommende ordet og/eller vise vedkommende bort fra resten av møtet. Møteleder kan dessuten ved avstemning la forsamlingen avgjøre om vedkommende skal stenges ute fra resten av møtet.

4.12. Møtelederens stilling under ordskiftet

Møtelederen må ikke avbryte noen som har ordet, med mindre det skjer for å opprettholde de bestemmelser som er gitt i reglementet eller for å rette misforståelser fra talerens side. Vil møtelederen i kommunestyret ta del i ordskiftet med mer enn ganske korte innlegg, skal møtelederen overlate ledelsen av forhandlingene til en annen.

4.13. Avgrensing og avslutning av ordskiftet

Før et møte er begynt eller før ordskiftet i en sak er begynt og under ordskiftet, kan det folkevalgte organet vedta at taletiden begrenses.

Anser det folkevalgte organet at en sak er drøftet ferdig, kan det vedta å avslutte ordskiftet om saken.

Ved behandlingen av forslag om å korte av taletiden eller om å slutte ordskiftet, må bare en taler få anledning til å ta ordet for og en imot forslaget, hver bare en gang og med høyst to minutters taletid.

4.14. Forslag

Forslag under behandling i et folkevalgt organ kan ikke settes fram av andre enn medlemmer i organet, med mindre særlig lovbestemmelse gir også andre rett til å sette frem forslag.

Forslagene skal være skriftlig og det skal fremgå hvem som er forslagsstiller. Møteleder eller forslagsstiller refererer forslaget i møtet.

4.15. Innbyggerforslag

Ved innbyggerforslag iht. kommuneloven § 12-1 bør det tilstrebes at dette tas opp til behandling i løpet av 4 måneder, således raskere enn den lovbestemte frist på 6 måneder. Slike innbyggerforslag etter § 12-1, krever pr tiden minimum 46 underskrifter i Grong kommune.

4.16. Vedtaksførhet og avstemninger

Minst halvparten av medlemmene må være til stede under behandlingen og avgi stemme i den aktuelle saken.

Et vedtak treffes ved alminnelig flertall, hvis ikke annet følger av kommuneloven eller valgloven. I andre saker enn valg, er møtelederens stemme avgjørende ved stemmelikhet.

Når økonomiplanen eller årsbudsjettet skal behandles i kommunestyret, skal medlemmene ved den endelige avstemningen stemme over forslaget som helhet. Grong kommune vedtar økonomiplan og årsbudsjett samlet. Hvis det er fremmet flere alternative forslag, og ingen av disse får flertall ved første gangs avstemning, skal det deretter stemmes over bare de to av forslagene som fikk flest stemmer ved første gangs avstemning.

4.17. Forslaget tas opp til avstemning

Når ordskiftet er ferdig, sier møtelederen fra at saken tas opp til avstemning. Fra da og til den er avgjort ved avstemning, må det ikke være mer ordskifte om den eller settes fram noe nytt forslag i den. Heller ikke er det i dette tidsrom høve til å ta noen annen sak opp til behandling.

Bare de medlemmer som er tilstede i møtet i det øyeblikk saken tas opp til avstemning, har rett til å stemme. De kan ikke forlate møtet før avstemningen er ferdig. Er saken delt opp eller det skal stemmes over flere forslag, setter møtelederen fram forslag om rekkefølgen av stemmeavgivningene. Blir det ordskifte om dette, skal møtelederen nøye se til at talerne bare holder seg til avstemningsspørsmålet.

Medlemmer som er til stede når en sak tas opp til avstemning, plikter å stemme. Ved valg og vedtak om ansettelse av kommunedirektør er det adgang til å stemme blankt.

4.18. Prøveavstemning

Før endelig avstemning i en sak kan forsamlingen vedta prøveavstemninger som ikke er bindende.

Er en innstilling eller et forslag som det skal stemmes over delt i flere punkter, bør det i alminnelighet stemmes foreløpig over hvert enkelt punkt og deretter til slutt, i tilfelle også her etter en prøveavstemning, over hele innstillingen eller forslaget.

4.19. Stemmemåten

Hovedregelen i kommuneloven er at avstemninger skal skje åpent i møte ved stemmetegn. Mulighet til skriftlig avstemning ved valg og ansettelse av kommunedirektør, er heller ikke videreført i ny kommunelov.

Unntaket fra dette er ved valg som skjer gjennom forholdstallsvalg.

Avstemning iverksettes på en av disse måter:

- Ved stilltiende godkjenning, når ikke noen uttaler seg mot et forslag som møtelederen setter fram med spørsmål om noen har noe å uttale mot det.
- Ved at møtelederen oppfordrer de medlemmer som er mot et forslag til å reise seg eller å rekke opp hånden. Når møtelederen bestemmer det eller et medlem krever det, holdes kontraprøve ved at deretter de som stemmer for forslaget, reiser seg eller rekker opp hånden.

Det vises til kommuneloven §§ 11-9 og [tolkningsuttalelse på skriftlig avstemning fra KDD](#).

4.20. Inhabilitet

Den som er inhabil i en sak, eller som etter blir fritatt for deltakelse av personlige grunner, deltar ikke i behandlingen.

Forhold som kan lede til inhabilitet er regulert i forvaltningsloven § 6 og kommuneloven § 11-10.

Viser for øvrig til veileder fra regjeringen om dette tema:

[habilitet i kommuner og fylkeskommuner.pdf \(regjeringen.no\)](#)

Medlemmet skal i god tid si fra om forhold som kan gjøre han inhabil. Det er det folkevalgte organet som ved votering avgjør spørsmålet.

Dersom det i en og samme sak oppstår spørsmål om inhabilitet for flere medlemmer, kan ingen av dem delta i avgjørelsen av egen eller et annet medlems habilitet, med mindre organet ellers ikke ville vært vedtaksført i spørsmålet. I sistnevnte tilfelle skal alle møtende medlemmer delta.

En folkevalgt er ikke inhabil når det skal velges personer til offentlige tillitsverv, eller når det skal fastsettes godtgjøring o.l. for slike verv.

4.21. Spørsmål og interpellasjoner

1. Innmeldte spørsmål

Kommunestyrets eller et folkevalgt organs medlemmer eller varamedlemmer som regner med å ta sete i møtet kan, utover de saker som er ført opp på sakslisten til møtet, rette spørsmål til ordføreren eller organets leder. Spørsmålene må bare omhandle *en* sak og gjelde saker som naturlig hører inn under kommunestyrets eller det folkevalgte organs virkeområde.

Spørsmålene skal være korte.

Skriftlige spørsmål sendes digitalt til ordføreren eller organets leder i god tid før møtet, og minst 7 dager forut for gjeldende møte. Dette for at spørsmålet kan sendes ut til medlemmer

av organet sammen med innkalling.

I særlige tilfeller kan det godkjennes at spørsmål leveres senere, dog ikke etter at møtet er begynt. Dette avgjøres av organets leder.

Ordføreren eller organets leder kan la administrasjonen utarbeide svar på spørsmålet med mindre ordføreren velger å svare selv.

Spørsmålsstilleren refererer kun det innsendte spørsmålet fra talerstolen. Debatt er ikke tillatt, men spørsmålsstilleren har rett til å kommentere svaret og stille et tilleggsspørsmål.

Er ikke spørseren til stede, kan et annet medlem ta opp spørsmålet. Hvis så ikke skjer, regnes spørsmålet som bortfalt.

Det kan ikke settes frem forslag i forbindelse med behandling av spørsmål.

2. Interpellasjoner

Kommunestyrets medlemmer eller varamedlemmer som regner med å ta sete i kommunestyremøtet kan, utover de saker som er ført opp på sakslisten til møtet, fremsette interpellasjoner til ordføreren om hvordan en sak er fulgt opp eller vil bli det.

Interpellasjonen må bare omhandle én sak og gjelde saker som naturlig hører inn under kommunestyrets virksomhetsområde.

Interpellasjonen skal ikke inneholde begrunnelse og kommentarer utover det som er nødvendig for å klargjøre interpellasjonen.

Interpellasjoner skal sendes inn digitalt og med det skriftlig til ordføreren senest 8 dager før møte i kommunestyret. Det tilstrebes å gi svar på interpellasjonen innen 2 dager før møtet. Interpellasjonene føres opp blant sakene på sakslisten.

Ved behandling av interpellasjoner kan interpellanten og den som svarer, få ordet 2 ganger. For øvrig skal ingen ha ordet mer enn 1 gang.

Taletiden ved behandling av interpellasjoner er avgrenset til 5 minutter for første innlegg av interpellanten og den som svarer. Ellers er taletiden 3 minutter.

Hvis forslag til vedtak blir fremmet i forbindelse med kommunestyrets behandling av interpellasjonen, vil dette være å anse som en ny sak.

Dette innebærer at forslag ikke kan avgjøres i det samme møtet hvis ordføreren eller 1/3 av de møtende motsetter seg det, fordi saken ikke står på ordinært sakskart og er ikke undergitt normal saksforberedelse. Interpellasjon behandles da som interpellasjon med debatt, men uten at det fattes vedtak.

Dersom ordfører eller 1/3 motsetter seg å votere over sakens realitet, voteres det over

hvorvidt saken skal settes på sakskartet til neste møte. Dersom 1/3 stemmer for, settes saken på sakskartet til et senere møte.

Viser for øvrig til [tolkningsuttalelse på regjeringen.no](http://tolkningsuttalelse.paa.regjeringen.no)

Forslag til vedtak i interpellasjoner må ikke ha samme innhold som en tidligere interpellasjon fremmet i valgperioden, eller som en sak som er behandlet tidligere i valgperioden av kommunestyret. Dette betyr likevel ikke at en interpellasjon ikke kan inneholde spørsmål knyttet til avklaring eller oppfølging av sak eller konsekvenser av en sak som er behandlet tidligere.

4.22. Orden i salen

Møtelederen skal sørge for å opprettholde god orden i møtesalen. Møtelederen skal se til at talerne ikke avbrytes eller forstyrres fra noen kant. Hvis tilhørerne ved meningsytring eller på annen måte forstyrrer forhandlingene eller forøvrig opptre på en måte som strider mot god orden, kan møtelederen vise vedkommende tilhører ut.

4.23. Til dagsorden

En representant som ønsker ordet «til dagsordenen», får ordet utenom den oppsatte talerlista. Da kan en representant få ordet for å foreslå begrenset taletid, foreslå strek, komme med innvendinger til sakens behandlingsmåte, uttale seg om voteringsmåten eller gi opplysninger i forbindelse med møtets avvikling.

Den som får ordet til dagsorden, gis begrenset taletid og får som regel ordet bare én gang.

4.24. Utsettelsesforslag

Forslag om utsettelse kan framsettes når som helst mens en sak behandles. Dersom et utsettelsesforslag fremmes, skal det straks tas opp til behandling.

Det settes egen talerliste og de som har meldt seg på, får ordet kun til utsettelsesforslaget. Deretter tas utsettelsesforslaget opp til votering. Blir det vedtatt, er sakens behandling avsluttet i det møtet. Blir utsettelsesforslaget ikke vedtatt, fortsetter debatten etter den opprinnelige talerlista.

4.25. Protokollering av forhandlingene / møtets slutt

Folkevalgt organ fører protokoll for møtene sine. Med unntak av kontrollutvalget, skal protokoll og beskrivelse av behandling føres digitalt.

I protokollen føres inn:

- tid og sted for møtet
- hvem som møtte av faste representanter, hvem som hadde forfall og møtende vararepresentanter. Trer noen fra eller noen til under forhandlingene (også fra administrasjonen), protokolleres dette slik det fremgår hvem som har tatt del i

behandlingen av hver sak.

- hvilke saker som ble behandlet
- hvilke forslag som ble framsatt og hva som ble avstemningsresultatet
- avstemningsresultatet med stemmenes politiske tilhørighet
- hvilke vedtak som ble truffet

Protokollen skal, med unntak av deler som er vedtatt unntatt offentlighet, være tilgjengelig for allmennheten. Hvis det vedtas å lukke møtet, skal hjemmelen for vedtaket tas inn i protokollen. Det samme gjelder vedtak om at et medlem er inhabilt eller får fritak av personlige grunner.

Under hver sak protokolleres de forslag som blir satt fram.

For øvrig protokolleres det som må til for å vise behandlingen fra det innstillende organet og behandlingen i det aktuelle møtet og at vedtak er gjort på riktig måte. Sakene protokolleres i rekkefølge for kalenderåret, og slik at en kan se hva saken gjelder.

Dersom ikke annet særskilt blir bestemt i vedkommende møte, leses protokollen ikke opp ved møtets slutt. Protokollen sendes ut i etterkant til digital signering av møtelederen og to andre medlemmer.

For å unngå forsinkelser i gjennomføring av vedtak, er det viktig at signering av protokoll gjennomføres innen 24 timer etter at den er mottatt.

Protokollen publiseres på kommunens nettside

4.26. Protokolltilførsel

Vedkommende organ avgjør om en protokolltilførsel til en konkret sak skal tillates. En person eller flere kan be om protokolltilførsel for å få ytterligere markert sin dissens i saken. Dette blir da en spesiell presisering i tillegg til det som stemmegivningen allerede viser.

Som hovedregel skal anmodning om protokolltilførsel til saken innvilges dersom denne ikke har en sjikanerende form eller er unødig omfattende.

Eventuell protokolltilførsel bør varsles før man går til votering.

4.27. Mindretallsanke

I saker der et politisk utvalg har fått delegert myndighet, kan et mindretall på minst 3 representanter, ordføreren eller rådmannen/rådmannens representant kreve at saken forelegges kommunestyret. Anken må fremsettes før møtets slutt og protokolleres.

Mindretallsanke gjelder ikke avgjørelser i saker som er undergitt adgang til partsklage.

4.28. Lovlighetskontroll

Tre eller flere medlemmer av kommunestyret kan sammen kreve at Statsforvalteren

Grong kommune

kontrollerer om et vedtak er lovlig. Slikt krav må fremmes innen 3 uker etter at vedtaket ble truffet. Kravet settes frem for det organet som fattet vedtaket eller sendes administrasjonen.

5. FOLKEVALGTE/ADMINISTRASJON

Bestemmelsene gjelder generelt for alle folkevalgte organer. Eventuelle særregler for det enkelte organ er nevnt spesielt.

5.1. Etske grunnprinsipper for folkevalgte organer

Det er et mål å skape et godt samarbeidsklima mellom de enkelte folkevalgte medlemmer og mellom det politiske og administrative nivå.

Et slikt klima skapes gjennom gjensidig respekt og toleranse i forhold til hverandres egenart, funksjoner og roller. Selv om man, som folkevalgt, kommunedirektør eller ansattrepresentant kan ha ulike mål for arbeidet og ulike tilnæringsmåter til en sak, forutsettes det at hver enkelt handler ut fra en overbevisning om hva som er best for saken og hva som vil gi den beste og riktigste løsningen uten derved å bryte tillit og skade andres omdømme.

Det er viktig at man gjensidig både i tiltale og omtale viser hverandre respekt. Dette gjelder enten man arbeider sammen for eksempel i utvalg eller om man taler fra talerstol.

Det er viktig at de folkevalgte har forståelse for de folkevalgte organers funksjon som arbeidsgivere. Det er i tilfelle kommunedirektørens ansvar som er gjenstand for omtale. Saklig påpeking av konkrete forhold som direkte angår en sak, kan skje i åpent møte.

Brudd på denne bestemmelsen kan påtales under henvisning til kommunens etiske retningslinjer.

Dersom ordfører mottar varsler om mulige straffbare forhold vedrørende folkevalgte, som knytter seg til rollen som folkevalgt, skal ordfører vurdere anmeldelse.

Det vises for øvrig til de til enhver tid gjeldende etiske retningslinjer for ansatte og folkevalgte vedtatt av kommunestyret.

5.2. Kontakt folkevalgte – administrasjonen

Kontakt og kommunikasjon skal være basert på gjensidig respekt og toleranse for hverandres funksjoner og ansvar.

Etter at kommunedirektøren har fremlagt sin saksutredning, anmodes de folkevalgte om å rette sine forespørsler til kommunedirektøren eller kommunedirektørens representant. Slike forespørsler skal være basert på ønske om faktainformasjon.

Spørsmål fra de folkevalgte om en sak som er til behandling skal som hovedregel rettes gjennom leder i organet, gruppeleder eller saksordføreren.

Spørsmål fra folkevalgte som ikke gjelder sak til behandling, besvares tilsvarende som for andre innbyggere i tråd med forvaltningsloven og offentleglovas bestemmelser.

Det tilstrebes å ha en åpen spørsmålsrunde i formannskapet, der representantene kan stille spørsmål til kommunedirektøren om saker som ikke står på sakskartet. Slike spørsmål bør stiles skriftlig til ordfører eller kommunedirektøren, minimum ett døgn før møtet skal avholdes.

Spørsmålene protokollføres gjennom å beskrive tema for spørsmålet.

5.3. Administrasjonens opptreden i folkevalgt organ

Kommunedirektøren eller en underordnet som kommunedirektøren gir fullmakt, har møte- og talerett i folkevalgt organ, med unntak av kontrollutvalget.

Kommunedirektøren kan i kraft av sin talerett i folkevalgte organ, uttale seg om sitt saksfremlegg og besvare spørsmål.

Kommunedirektøren skal bidra til å avklare åpenbare misforståelser eller feil som fremkommer under behandlingen av den enkelte sak, herunder forslag som strider mot lov, forskrift eller lignende.

Kommunedirektøren skal ikke delta i debatt om saken. Kommunedirektørens uttalelser skal finne sted før strek er satt i saken.

5.4. Saksutredning og saksframstilling

Det er kommunedirektørens ansvar å påse at saker som legges frem for folkevalgte organer, er forsvarlig og tilstrekkelig utredet, ut ifra omfang og kompleksitet. Ressurstilgang og oppgaveportefølje må tas inn som faktor for utredningstid. Utredningen skal gi et faktisk og rettslig grunnlag for å treffe vedtak.

I henhold til utredningsinstruksen, skal den gi en besvarelse på:

1. Hva er problemet, og hva vil vi oppnå?
2. Hvilke tiltak er relevante?
3. Hvilke prinsipielle spørsmål reiser tiltakene?
4. Hva er de positive og negative virkningene av tiltakene, hvor varige er de, og hvem blir berørt?
5. Hvilket tiltak anbefales, og hvorfor?
6. Hva er forutsetningene for en vellykket gjennomføring?

Administrasjonen skal i sin saksframstilling tilstrebe en enhetlig og konsis form.

I alle saker hvor det er hensiktsmessig, bør kommunedirektøren legge fram alternative

muligheter i prioritert rekkefølge for å synliggjøre mulige alternative utfall og konsekvenser av en sak. Dette gjøres enten i forslag til innstilling eller under vurdering i saksframlegget.

I saker som må behandles i flere omganger og over tid skal kommunedirektøren fremme «oppstartsak» som fastlegger fremdrift, prosess, medvirkning og utredningsbehov. Underveis i prosessen kan også saken legges fra om som informasjonssak eller drøftingssak, slik at omfang og elementer i saken blir i henhold til forventninger.

Kommunedirektøren legger fram forslag til vedtak/innstilling i alle saker til Formannskapet, bortsett fra saker fra kontrollutvalget, ved valg og i saker som etter avklaring med ordfører, ensidig berører de folkevalgtes område.

Kommunedirektøren skal påse at vedtak som treffes iverksettes uten ugrunnet opphold eller innenfor angitt tidshorisont i vedtaks form. Hvis kommunedirektøren blir oppmerksom på faktiske eller rettslige forhold som har sentral betydning for iverksettingen av vedtaket skal kommunedirektøren gjøre det folkevalgte organet oppmerksom på dette på egnet måte.

5.5. Opplæring av folkevalgte

Kommunedirektøren har ansvaret for å utarbeide plan for folkevalgtopplæring som besluttes av ordfører, med Folkevalgtprogram og økonomi/budsjettseminar.

Senest 6 måneder etter konstituering av nytt kommunestyret skal den grunnleggende folkevalgtopplæringen være gjennomført.

6. STYREVERVREGISTERET

Et tilgjengelig, fullstendig og oppdatert styrevervregister skal bidra til økt åpenhet og tillit til kommunen. Styrevervregisteret er et offentlig tilgjengelig system om styreverv og posisjoner i organisasjons- og arbeidsliv, med relevante opplysninger om folkevalgte og ledere. Målet med registeret er å legge til rette for allmenhetens innsyn i hvilke roller og interesser beslutningstakere, det være seg folkevalgte eller administrative ledere, har.

Registrering i styrevervregisteret fritar ikke den enkelte folkevalgte eller ansatte fra plikten til selv å ta opp forhold som kan påvirke habilitet, både i forhold til styreverv og bierverv, slik det fremgår av forvaltningsloven og kommunens etiske retningslinjer.

- Folkevalgte oppfordres til å kontrollere at registrerte opplysninger i Enhets- og foretaksregisteret er korrekt, jf. reglementet for folkevalgte
- Folkevalgte må selv registrere andre verv ut over det som hentes automatisk fra Brønnøysundregisteret

Reglement for kontrollutvalget i Namsos kommune

§ 1 Formål

Kontrollutvalget er kommunestyrets eget kontroll- og tilsynsorgan som skal føre løpende kontroll på deres vegne, jfr. kommunelovens § 23-1 1. ledd.

§ 2 Valg og sammensetning

Kontrollutvalget i kommunen velges av kommunestyret og består av 5 medlemmer. Kontrollutvalgets medlemmer skal ha minst 2 fra hvert kjønn. Funksjonstiden følger valgperioden. Minst ett av utvalgets medlemmer velges blant kommunestyrets medlemmer. Lederen kan ikke velges fra samme parti som ordfører, men bør velges fra ett av partiene som ikke utgjør flertallskonstellasjonen ved valg av ordfører og varaordfører i kommunestyret. Utelukket fra valg til kontrollutvalget er de som nevnt i kommunelovens 23-1 3. ledd.

§ 3 Organisering av kontrollarbeidet

Til å bistå seg i arbeidet har kontrollutvalget et uavhengig og sakkyndig sekretariat som forbereder saksbehandlingen i utvalget, ivaretar sekretariatsfunksjonen i utvalgets møter og påser at kontrollutvalgets vedtak blir iverksatt. Revisjonsfunksjonen for kommunen og eventuelt tilknyttede selskaper ivaretas av egen revisor/revisjonsselskap som kommunestyret velger etter innstilling fra kontrollutvalget.

§ 4 Kontrollutvalgets oppgaver

Kontrollutvalgets oppgaver er gitt i kommuneloven § 23-2 til 23-6, samt i forskrift om kontrollutvalg og revisjon.

Kontrollutvalget gis utover kommunelovens §23-2 til 23-6 og forskrift slik behandlingsramme:

- Forvaltningsrevisjon;

Kontrollutvalget er i planperioden delegert til å kunne foreta evt. nødvendige endringer i plan for forvaltningsrevisjon. Videre skal utvalget bestille og følge opp forvaltningsrevisjon hos revisor. Forvaltningsrevisjonsrapporter fremmes for behandling i kommunestyret med innstilling fra kontrollutvalget.

- Eierskapskontroll;

Kontrollutvalget er i planperioden delegert til å kunne foreta evt. nødvendige endringer i plan for eierskapskontroll. Eierskapskontrollrapporter fremmes for behandling i kommunestyret med innstilling fra kontrollutvalget.

- Undersøkelser;

Kontrollutvalget kan på eget initiativ eller etter vedtak i kommunestyret foreta undersøkelser av kommunens virksomhet.

§ 5 Kontrollutvalgets ressurser og rammebetingelser

Kontrollutvalget fremmer eget forslag til budsjett for kontrollarbeidsvirksomheten i Namsos kommune til kommunestyret. Kontrollutvalget er delegert, med unntak av reduksjon utgifter til kontrollutvalgssekretariat og revisjon, til å kunne foreta omdisponeringer innenfor bevilget ramme til kontrollarbeidet. Utvalget må ha et ressursgrunnlag som er tilpasset utvalgets oppgaver og ansvarsområde, samt sikres en sekretariatsordning som er tilpasset utvalgets behov.

§ 6 Saksbehandlingen i kontrollutvalget

Kontrollutvalgets møter skal kunngjøres. Kontrollutvalget treffer sine vedtak i møte, og det føres protokoll fra møtene. Ved dissens skal det anføres i protokollen hvordan medlemmene

stemte. Utvalgets møter skal være åpne, om ikke annet i enkeltsaker følger av hjemmel i lov eller forskrift. Møteinncalling, med sakliste og sakspapirer, sendes utvalgets medlemmer, varamedlemmer, ordføreren, kommunedirektøren og revisor en uke før møtet finner sted. Saker som er unntatt offentlighet sendes utvalgets medlemmer og ordfører. Det samme gjelder møteprotokoll. Ordfører har møte- og talerett i kontrollutvalget. Kommunedirektøren, eller de han bemyndiger, møter kun etter nærmere innkalling eller invitasjon fra kontrollutvalget.

§ 7 Kontrollutvalgets arbeidsmåte

Kontrollutvalget utarbeider års- og møteplan som sendes kommunestyret til orientering. Kontrollutvalget skal holde seg orientert om den administrative og politiske virksomheten i kommunen.

§ 8 Informasjon og rapportering

Kontrollutvalgets leder er den som på kontrollutvalgets vegne uttaler seg til media om utvalgets saker. Kontrollutvalget behandler årsberetning som oversendes kommunestyret med innstilling på vedtak. Kontrollutvalget skal forøvrig ha en aktiv dialog med kommunestyret som kommunens øverste tilsynsorgan og rapportere til kommunestyret ved behov. Kontrollutvalgets leder, eller det medlem leder bestemmer, bør møte i kommunestyret når de behandler saker fra kontrollutvalget.

§ 9 Ikrafttredelse

Reglementet er vedtatt av kommunestyret den 17.12.2020.

Referatsaker februar 24

Behandles i utvalg

Kontrollutvalget i Grong kommune

Møtedato

05.02.2024

Saknr

05/24

Saksbehandler Einar Sandlund

Arkivkode FE-033, TI-&17

Arkivsaknr 24/62 - 3

Forslag til vedtak

Referatene tas til orientering

Vedlegg

- Trenger ikke danne et flertall for å få vedtatt et budsjett
- En lovbestemt fullmakt som kommunestyret ikke kan frata ordfører
- Legitimt å gi politiske signaler om hva man legger vekt på
- Opp til ordfører om begjæring om omgjøring skal på sakslisten
- Budsjettvedtaket behøver ikke ha opplysninger om hvordan kuttene skal gjennomføres
- Mener svar på lovlighetsklage ikke henger på greip

Saksopplysninger

Det kan bli fremlagt ytterligere referater i møtet.

Vurdering

Referatene anbefales tatt til orientering

Trenger ikke danne et flertall for å få vedtatt et budsjett

Kommunal Rapport 11.12.2023, Jan Fridthjof Bernt er professor emeritus ved Universitetet i Bergen.

Hva gjør man når man ikke klarer å danne et flertall for budsjettforslaget?

SPØRSMÅL: I disse dager pågår budsjettforhandlinger i landets kommuner, og vi hører om problemer med å samle et flertall for vedtak for 2024. Hva gjør man, og hva kan man gjøre, i en slik situasjon?

SVAR: Årsbudsjettet er grunnmuren og rammen for all virksomhet i kommunen eller fylkeskommunen. Når det er vedtatt, er det, sies det i [kommuneloven § 14-5](#), «bindende for kommunestyret, fylkestinget og underordnede organer». I det ligger at det ikke skal brukes mer penger enn det som er bevilget i budsjettet, og ikke til andre formål enn det som er angitt der. Det eneste unntaket er «utbetalinger som kommunen eller fylkeskommunen har en rettslig plikt til å foreta», med andre ord for å oppfylle lovfestede krav til tjenestene eller rettslig bindende kontraktsforpliktelser.

Ved «den endelige avstemningen» ved behandlingen av forslag til årsbudsjett skal det stemmes over hvert enkelt fremsatt forslag som helhet ([kommuneloven §11-9 siste avsnitt](#)). Det betyr at avstemninger under saksbehandlingen over forslag til enkeltposter bare er «prøvevoteringer» for å kartlegge oppslutningen om disse, uten noen rettslig betydning. Det er bare endelig votering over forslag til årsbudsjettet som helhet som teller.

Som alminnelig regel skal vedtak i kommunale organer treffes «med flertallet av de avgitte stemmene». Det betyr at man må votere over de fremsatte forslagene i en sak hver for seg, og hvis ingen av disse får flertall, har man ikke noe vedtak. ([kommuneloven § 11-9, andre avsnitt](#)). Men kommuner og fylkeskommuner har etter [kommuneloven § 14-3](#) første avsnitt plikt til å treffe vedtak om årsbudsjett før årsskiftet, og det er derfor gitt særlige regler om votering om årsbudsjettet i [kommuneloven § 11-9](#).

I første runde voterer det på vanlig måte over hvert enkelt av de fremsatte forslagene til årsbudsjett i sin helhet. Men hvis ikke noen av disse får flertall, holdes en ny votering hvor de folkevalgte må velge mellom de to forslagene som fikk størst oppslutning i første omgang. Det er da ikke adgang til stemme imot begge, og heller ikke til å stemme blankt, se [kommuneloven § 8-1](#) siste avsnitt.

Det betyr at det kan bli vedtatt et budsjett som ikke har tilslutning fra et flertall i kommunestyret eller fylkestinget, men som likevel vil være en bindende ramme for virksomheten i kommunen eller fylkeskommunen i året som kommer hvis ikke det senere treffes vedtak om endring av budsjettet etter de samme reglene.

Dette vedtatte budsjettet binder da både administrasjon og folkevalgte, også kommuneråd eller fylkesråd under parlamentarisk styringsform i hele det kommende år, hvis ikke man klarer å fremskaffe et flertall for endringer som innarbeides i et revidert budsjett.

En lovbestemt fullmakt som kommunestyret ikke kan frata ordfører

Kommunal Rapport 04.12.2023, Jan Fridthjof Bernt er professor emeritus ved Universitetet i Bergen.

Kan noen andre enn ordføreren være kommunens rettslige representant?

SPØRSMÅL: Kommunen ble saksøkt og dømt, men kommunen påanket dommen. I den videre behandlingen av saken i kommunestyret mente opposisjonen at ordfører i for stor grad talte saksøkers sak og ikke ivaretok kommunens interesser godt nok. De la derfor fram et forslag i kommunestyret om at tre andre representanter skulle være kommunens rettslige representant i den videre behandlingen av saken. Det var blant annet avtalt en kommende rettsmekling.

Har kommunestyret anledning til å fatte et slikt vedtak, så lenge det alltid er «kommunen ved ordføreren» som blir stevnet?

SVAR: Dette er et komplisert og vanskelig spørsmål med flere lag.

Utgangspunktet er bestemmelsen i [kommuneloven § 6–1](#) andre avsnitt der det fastslås at «Ordføreren er rettslig representant for kommunen eller fylkeskommunen og underskriver på kommunens eller fylkeskommunens vegne hvis ikke myndigheten er tildelt andre».

Siste del av det siterte – «underskriver på kommunens [...] vegne» – går på evne til å forplikte kommunen ved avtale eller lignende. Det er en bestemmelse om såkalt «rettslig legitimasjon» – det vil si evne til å binde kommunen også der det ikke foreligger noe gyldig kommunalt vedtak i spørsmålet. Dette er i seg selv et vanskelig og til dels usikkert spørsmål, men er ikke problemstillingen her. Det må avgjøres ut fra den forvaltningsrettslige eller kontraktsrettslige ugyldighetslære, avhengig av disposisjonens karakter. Se nærmere om denne problemstillingen mer generelt ved kompetanseoverskridelser, Markus Hoel Lie, *Kommunalrettslig representasjon*, Oslo 2011, og Oddvar Overå i Overå og Bernt, *Kommuneloven 2018 med kommentarer*, Oslo 2019, s. 107–114 (note 3). Spørsmålet ovenfor går derimot på første del av setningen som er sitert; bestemmelsen om at ordfører er «rettslig representant for kommunen», hva dette innebærer, og om ordfører kan fratas denne oppgaven i den aktuelle ankesaken.

Det er her tale om en lovbestemt fullmakt som kommunestyret ikke kan frata ordfører. Denne funksjonen som rettslig representant og den som underskriver på kommunens eller fylkeskommunens vegne, medfører ikke i seg selv noen kompetanse til å treffe vedtak eller inngå bindende avtale.

Å være «rettslig representant» betyr ganske enkelt å være den «som tar imot forkyndelser og meddelelser» i rettssaker ([domstoloven § 191](#) første avsnitt, jf. [tvisteloven § 2–5](#) første avsnitt).

Tvisteloven § 2–5 er det også en bestemmelse om at den som i denne egenskap er stedfortreder – altså her ordføreren – kan «delegere adgangen til å opptre som stedfortreder til en annen person som er tilsatt i rettssubjektet eller tilknyttet den delen av virksomheten som søksmålet gjelder».

Det betyr at ordfører – men bare ordfører selv – kan utpeke en annen person til å opptre på vegne av kommunen i en rettssak. Men dette er da et delegeringsvedtak – en tildeling av fullmakt til å opptre på *vegne av ordføreren* – noe som forutsetter at den som opptre på vegne av kommunen, kan instrueres av ordfører og skal opptre lojalt overfor de signaler denne gir.

Denne lovbestemte kompetansen til å opptre på vegne av kommunen er altså knyttet til rettssaker. Det som skjer i under rettergangen, bestemmer grunnlaget for og rammene for innholdet av rettens avgjørelser, både når det gjelder gjennomføringen av rettssaken og for rettens dom eller kjennelse.

Ordfører eller annen stedfortreder er bundet av og forventes å opptre lojalt overfor kommunestyrets vedtak og signaler, men det vil ikke være mulig å gjøre innsigelser mot utfallet av en rettssak på det grunnlag at ordfører ikke har opptrådt i ønske med kommunestyrets ønsker.

Dette gjelder også der det blir spørsmål om å avslutte rettssaken med et *rettsforlik*, enten etter reglene om mekling i rettsmøte eller kontakt med partene under sakens gang, etter [tvisteloven § 8-2](#), eller som resultat av rettsmekling etter [tvisteloven §§ 8-3 til 8-6, se § 8-5 nr. 6](#).

Ordfører, eller den som opptrer på vegne av hen, kan inngå et bindende rettsforlik som avslutter saken og får samme virkning som en dom, se [§ 19-12](#). Dette gjelder, sies det i forarbeidene til tvisteloven (Ot.prp. nr. 51, 2004–2005 s. 371), også der det er gitt instruks om ikke å inngå forlik, eller å forelegge forliket for øverste ansvarlige organ: «Blir instruksen overtrådt, vil det imidlertid ikke hindre at parten blir bundet av forliket».

Under rettssaken forventes ordfører å opptre lojalt overfor kommunestyrevedtaket som nå overprøves rettslig. Men hen er ikke avskåret fra å gi uttrykk for sitt personlige syn på saken under rettssaken, så lenge hen ikke gir inntrykk av å tale på vegne av kommunestyret. Her vil det da være opp til motparten å innkalle vitner eller på andre måter dokumentere avvikende syn på saken og de faktiske forhold.

Legitimt å gi politiske signaler om hva man legger vekt på

Kommunal Rapport, 15.01.2024, Jan Fridthjof Bernt er professor emeritus ved Universitetet i Bergen.

Kan politikerne pålegge administrasjonen å være en næringsvennlig ja-kommune?

SPØRSMÅL: Et kommunestyre traff følgende vedtak etter et verbalforslag:

For å få mest mulig effektiv saksbehandling, og redusere gebyrtap i dispensasjonssaker innen plan- og byggesak, skal saksbehandlere følge disse prinsippene:

- a) Kommunen skal ha en utviklingsorientert holdning til private og utbyggere
- b) Kommunen skal være en næringsvennlig ja-kommune
- c) I dispensasjonssaker skal administrasjonen der det innstilles på avslag, og der utvalg for plan og miljø ber om det, levere en delt innstilling, slik at det også leveres en argumentasjonsrekke for innvilgelse av søknaden.

Mitt spørsmål er om dette er i tråd med forvaltningsloven og kommuneloven?

SVAR: Punkt a og b er direktiver fra øverste folkevalgte organ til administrasjonen, om hva det skal legges vekt på når den treffer vedtak plan- og bygningssaker eller avgir innstilling til folkevalgt organ i slike. Det er helt legitimt så lenge det er tale om politiske signaler om hva flertallet i kommunestyret og andre folkevalgte organer vil legge vekt på ved valg av alternativer innenfor det rettslige handlingsrommet for kommunalt forvaltningsskjønn.

Rent praktisk betyr det at de folkevalgte krever at de hensyn det her er tale om, blir presentert og vektlagt i saksutredninger om slike spørsmål. Det betyr ikke at disse hensynene skal tillegges avgjørende vekt i alle saksfremlegg fra administrasjonen i alle saker, og at man skal unnlate å presentere eller foreta en skikkelig drøftelse av hensyn som kan tale mot forslag som fremheves som utviklingsorientert og næringslivvennlig.

Administrasjonen har et selvstendig faglig ansvar for å sørge for en mest mulig fullstendig og balansert fremstilling og drøfting av de hensynene som måtte stå mot hverandre, se [kommuneloven § 13-1](#) tredje avsnitt: «Kommunedirektøren skal påse at saker som legges fram for folkevalgte organer, er forsvarlig utredet», som gjelder tilsvarende for kommune- eller fylkesråd under parlamentarisk styringsform, [jf. § 10-2](#) første avsnitt, andre setning: «Bestemmelser om kommunedirektøren gjelder på tilsvarende måte for kommunerådet og fylkesrådet hvis ikke noe annet er bestemt i lov». Dette er uttrykk for det generelle prinsippet som kommer til uttrykk i [forvaltningsloven § 17](#) første setning: «Forvaltningsorganet skal påse at saken er så godt opplyst som mulig før vedtak treffes».

I dette ligger ikke noe krav om at fremstillingen i saksfremlegget bare skal være en ren beskrivelse av fakta og argumenter for og imot bestemte handlingsalternativer. Det skal også foretas en kritisk, men lojal, gjennomgang av ulike synspunkter, men denne kan - og vil normalt - ende ut en konklusjon som er et forslag eller innstilling om hvilket handlingsalternativ som bør velges.

Dette valget er i siste instans folkestyrets kjerne; de folkevalgte organenes vedtak springer ut av og bygger på en *avveining* av motstående hensyn, der vekten av hvert av disse er et uttrykk for et *politisk* verdivalg, både når det gjelder hva kommunens arealer skal brukes til og hvordan, og hvilke virkemidler som skal anvendes for å oppnå det man ønsker. De rettslige kravene til saksutredning og beslutningsgrunnlag for kommunale vedtak er krav til fullstendige og korrekte *premisser* for innstilling og vedtak i den enkelte sak, ikke til vedtaket som sådant.

De folkevalgte organene kan gi signaler om hvordan de ser på den avveining som skjer ved slike vedtak, og be om administrasjonen legger særlig vekt på disse i sitt saksfremlegg. Dette

er ønsker som administrasjonen da naturlig vil søke å etterkomme, men de verken må eller kan sette skranker for å legge frem motstående hensyn eller forslag som legger avgjørende vekt på slike, hvis administrasjonen mener disse siste bør være avgjørende her.

De folkevalgte kan altså gi *signaler* om forhold de ønsker skal gis særlig oppmerksomhet i saksfremlegg, men kan ikke gi administrasjonen *pålegg* om hvordan saksfremlegget skal se ut. Et pålegg som det som formuleres i punkt c ovenfor, om at administrasjonen skal utarbeide *en alternativ innstilling* hvis det innstilles på avslag på søknad om dispensasjon, vil i denne form være ulovlig og i strid med bestemmelsene om kommunedirektørens eller fylkes- eller kommunerådets ansvar for saksutredning.

Men det er ikke noe krav at et saksfremlegg skal ende opp en i entydig anbefaling om hva slags vedtak som bør treffes. Kommunestyret eller det faglige utvalget vil kunne gi uttrykk for at de forventer at saksfremlegget fra administrasjonen legger vekt på å gi en balansert fremstilling og drøftelse av de ulike alternativene og viser fordeler og ulemper ved disse, uten å kunne ut i bare én mulig konklusjon.

Men bare to frittstående uavhengige saksfremlegg, kanskje utformet som rent advokatmessige innlegg for ulike alternativer - her innvilgelse av eller avslag på - søknad om dispensasjon - vil ikke være forsvarlig saksbehandling. Det er administrasjonens ansvar å foreta en selvstendig *kritisk sammenstilling* av saksfremstilling og argumentasjon til støtte for de ulike vedtakene, slik at de folkevalgte kan få et best mulig grunnlag for å ta stilling til det som her anføres.

Opp til ordfører om begjæring om omgjøring skal på sakslisten

Kommunal Rapport 27.11.2023, Jan Fridthjof Bernt, professor emeritus ved Universitetet i Bergen.

Kan stadige begjæringer om omgjøring av vedtak etter forvaltningslovens § 35 sette forvaltningen sjakk matt?

SPØRSMÅL: Med hjemmel i [friluftsløven](#) vedtok kommunestyret pålegg om stans billettinnkreving i bombuer/billettsteder på veien inn til et turistområde. Vedtaket ble påklaget både med forvaltningsklage fra grunneier og med lovlighetsklage fra opposisjonen. Klagen ble avvist av kommunestyret og sendt til Statsforvalteren for endelig avgjørelse. Det samme skjedde med vedtaket om områdeplan for området.

Før klagen hadde blitt ferdigbehandlet av Statsforvalteren, hadde det vært valg, og et nytt kommunestyre konstituerte seg med det tidligere mindretallet i posisjon. Grunneier sendte da en «omgjøringsbegjæring» til kommunen, og en anmodning til Statsforvalteren om å utsette behandlingen av klagen: «På denne bakgrunn anmoder vi Statsforvalteren om å stille realitetsbehandlingen av klagen i bero, til det er klart hvordan kommunen vil forholde seg. Dersom kommunen etterkommer oppfordringen til en nyvurdering, og denne ender med en omgjøring i klagenes favør, vil klagen til statsforvalteren selvsagt kunne trekkes».

I omgjøringsbegjæringen viste grunneier til [forvaltningslovens § 35](#) og muligheten myndigheten har å omgjøre på eget initiativ.

Kan et forvaltningsorgan ta en sak til ny behandling for omgjøring etter reglene i forvaltningsloven § 35 etter at vedtak er påklaget og sendt klageinstans? En klage er jo i seg selv en omgjøringsbegjæring, og klageinstansen kan prøve alle sider av en sak de har mottatt til avgjørelse, slik at når klagesporet følges, så vil alt som forvaltningslovens § 35 er ment å ivareta, oppfylles.

Kan Statsforvalteren stoppe behandlingen av en klage i påvente av at kommunen tar stilling til en slik «omgjøringsbegjæring»? I så fall, er det begrensning på hvor mange slike omgjøringsbegjæringer som kan sendes, og i hvor lang tid etter kan dette foregå?

Vil ikke en «omgjøringsbegjæring» i realiteten være en klage, altså enda en klage på samme vedtak? Parten ber jo om en annen avgjørelse enn den avgjørelsen som ble tatt. Det er jo heller ikke myndighetens (kommunestyrets) eget initiativ etter å ha oppdaget feil i faktum eller lovanvendelse slik at vedtaket er beheftet med ugyldighetsgrunner.

Om det er mulig å gjøre det slik det her er gjort, vil ikke forvaltningen risikere å settes i sjakk matt? Tar kommunen omgjøringsbegjæringen til faktisk vurdering, forbereder sak og gjør vedtak, inviterer man på en evig runddans, hvor stadig nye omgjøringsbegjæringer må behandles på samme måte for å unngå usaklig forskjellsbehandling. Altså nytt vedtak som påklages, opprettholdelse av vedtak, oversendelse til klageinstans, ny omgjøringsbegjæring, nytt vedtak som påklages osv. osv.?

Hvis dette lar seg gjøre slik klager ønsker, så vil det vel gi mulighet for å omgjøre alle slags vedtak så snart det er et annet flertall i kommunestyret (ved forfall og varamedlemmer som har et annet syn på tidligere vedtak), eller når det er nye saksbehandlere/ledere på plan- og teknisk i f.eks. byggesaker mv. Det vil jo bli ganske uforutsigbart.

Vil ikke riktig fremgangsmåte for det nye kommunestyret være å vedta ny planoppstart og planprosess (hvis planvedtaket blir opprettholdt) og etablere en ny sak som sørger for at klager får de rettigheter som de ønsker?

SVAR: (1) Så vidt jeg forstår, er det tale om klage over to ulike vedtak. Det ene synes å være et vedtak om oppheving av en tillatelse til grunneieren etter [friluftsløven § 14](#), til å kreve «en rimelig avgift for adgangen til badestrand, teltplass eller annet opparbeidet friluftsområde». Det andre er vedtaket om områderegulering etter [plan- og bygningsloven § 12-2](#), som gir kommunen adgang til å utarbeide en slik der den «finner at det er behov for å gi mer detaljerte områdevis avklaringer av arealbruken».

Begge disse vedtakene kan påklages etter [forvaltningsloven § 28](#) av den som er part i saken eller har «rettslig klageinteresse» i denne, jf. også [plan- og bygningsloven § 1-9](#), som viser til forvaltningsloven. I tillegg kan tre eller flere kommunestyremedlemmer inngi lovlighetsklage etter [kommuneloven § 27-1](#) til statsforvalteren over begge vedtakene.

(2) Felles for disse to typene klager er at de skal fremsettes for det organet som har truffet vedtaket, altså her kommunestyret, se [forvaltningsloven § 32 første avsnitt, bokstav a](#), og [kommuneloven § 27-1](#) første avsnitt, fjerde setning.

Kommunestyret skal i begge disse to typer klagesaker ta stilling til om det vil oppheve eller endre vedtaket før klagen sendes videre ([forvaltningsloven § 33 andre avsnitt, andre setning, og tredje avsnitt, første setning](#), og [kommuneloven § 27-1 første avsnitt, siste setning](#)). Når så klagen er sendt videre til Statsforvalteren, er det Statsforvalteren som holder i saken.

Men ved den videre saksgangen er det ulikheter mellom lovlighetsklage etter kommuneloven og forvaltningsklage etter forvaltningsloven.

(3) Lovlighetsklagen er en rent rettslig kontroll av de aktuelle vedtakene, og avgjøres primært på grunnlag av kommunikasjon mellom Statsforvalteren og kommunen om saken, se [kommuneloven § 27-4](#). Når klagen er sendt til Statsforvalteren, foretas en juridisk kontroll av de aktuelle vedtakene, uavhengig av om kommunestyret senere har truffet nye vedtak i som medfører at de vedtakene som er påklagd, ikke lenger er aktuelle.

Statsforvalteren kan her ikke treffe noe nytt vedtak i saken, men skal bare ta stilling til om det vedtaket som er truffet, er lovlig. Hvis det ikke var lovlig, kan det også oppheves hvis det er ugyldig. Statsforvalteren skal uansett vurdere lovligheten når det er inngitt lovlighetsklage, også der vedtaket ikke lenger er aktuelt på grunn av senere vedtak eller nye faktiske eller politiske forhold, se [kommuneloven § 27-3](#) første avsnitt, der det står at ved «Ved lovlighetskontroll skal departementet [her statsforvalteren] ta stilling til ... om vedtaket ... har et lovlig innhold».

Så lenge Statsforvalteren ikke har opphevd vedtaket, gjelder kommunens vedtak fortsatt, selv om det er inngitt lovlighetsklage. Men kommunestyret eller Statsforvalteren kan treffe vedtak om klagen skal ha såkalt «oppsettende virkning». Det betyr i så fall at vedtaket ikke skal tre i kraft før behandlingen av lovlighetsklagen er avsluttet, se [kommuneloven § 27-3 femte avsnitt](#).

Lovlighetsklagen er en sak mellom kommunen og Statsforvalteren. Private borgere som har interesse i saken, har ikke noen rådighet over denne og ikke status som parter i saksbehandlingen. De kan ikke trekke klagen eller be om saksbehandlingen settes i bero. Og hvis kommunestyret har sendt lovlighetsklagen til Statsforvalteren, kan det heller ikke stoppe lovlighetskontrollen ved å treffe nytt vedtak i saken.

Det samme gjelder også de kommunestyremedlemmene som satte fram lovlighetsklagen. De kan ikke trekke klagen når den er tatt under behandling av kommunestyret og eventuelt blitt oversendt til Statsforvalteren. Men i [kommuneloven § 27-3 tredje avsnitt](#) er det en bestemmelse om at Statsforvalteren kan begrense sin kontroll «til de anførsler som er tatt

opp i saken», noe som også må bety at hvis disse folkevalgte trekker sine innsigelser, kan Statsforvalteren vurdere om dette fortsatt er forhold som det er grunn til å undersøke nærmere.

Statsforvalteren har plikt til å ta stilling til om vedtaket var lovlig, også der vedtaket senere måtte bli uaktuelt, for eksempel fordi kommunestyret har skiftet mening, etter nyvalg eller av andre grunner. Dette fordi en slik lovlighetskontroll kan være viktig å få gjennomført av hensyn til senere saker der det måtte oppstå tilsvarende spørsmål.

(4) Ved forvaltningsklage etter [forvaltningsloven § 28](#) kan klageinstansen – her Statsforvalteren – prøve ikke bare om vedtaket er lovlig, men etter [forvaltningslovens § 34 andre avsnitt, første setning](#), også «prøve alle sider av saken og herunder ta hensyn til nye omstendigheter». Det betyr at det skal gjennomføres en ny fullstendig saksbehandling, riktignok med utgangspunkt i det første vedtaket og det som er fremkommet eller anført i forbindelse med dette. Det er med andre ord ikke bare tale om en etterfølgende kontroll av det vedtaket som ble truffet, men om en fullstendig ny vurdering på fritt grunnlag av saken slik den nå fremstår. Klageinstansen «skal vurdere de synspunkter som klageren kommer med, og kan også ta opp forhold som ikke er berørt av ham» (andre setning). Klageinstansen kan selv treffe nytt vedtak i saken eller oppheve det og sende saken tilbake til underinstansen til helt eller delvis ny behandling ([forvaltningsloven § 34 siste avsnitt](#)).

I [forvaltningsloven § 34](#) er det imidlertid en særlig regel for saker der et statlig organ overprøver et kommunalt vedtak. Klageinstansen skal da «legge stor vekt på hensynet til det kommunale selvstyre ved prøving av det frie skjønn». Dette vil etter alt dømme være et tungtveiende hensyn ved vurderingen av klagen over kommunestyrets vedtak om adgang til å kreve betaling for adgang til området og om områdereguleringen. Det er derfor nærliggende å tro at behandlingen av denne klagen vil være begrenset til en lovlighetskontroll, men da også med saksbehandlingen og av om vedtakene bygger på en saklig begrunnelse.

Inntil Statsforvalteren har truffet vedtak i klagesaken, er det som alminnelig regel stadig kommunestyrets vedtak som gjelder, men kommunestyret eller statsforvalteren kan treffe vedtak om at kommunestyrets vedtak ikke skal tre i kraft før klagesaken er ferdigbehandlet, se [forvaltningsloven § 42](#) første setning: «Underinstansen, klageinstans eller annet overordnet organ kan beslutte at vedtak ikke skal iverksettes før ... klagen er avgjort».

(5) Ved siden av reglene om forvaltningsklage har forvaltningsloven også en bestemmelse i [§ 35](#) om «omgjøring av vedtak uten klage». Dette er ikke en regel som forbyr et forvaltningsorgan å skifte mening og treffe et nytt vedtak som avviker fra et tidligere. Det er en bestemmelse som setter skranker for adgangen til å treffe vedtak som opphever eller endrer et tidligere vedtak, mao. fjerner eller endrer rettsvirkningene av dette vedtaket, ikke bare endrer rettssituasjon med virkning fremover, uten endre det første vedtaket.

Dette kan være aktuelt særlig i to situasjoner.

Den ene er der det opprinnelige vedtaket er ugyldig. Da er det en alminnelig forvaltningsmessig plikt for det organet som traff vedtaket, til å rette opp feilen, enten ved å oppheve vedtaket fullstendig, eller ved å treffe et nytt som er gyldig. Samme adgang – og plikt – til å omgjøre har da organ som er klageinstans for vedtaket, altså her Statsforvalteren.

Det andre er hvis endringen av vedtaket «ikke er til skade for noen som vedtaket retter seg mot eller direkte tilgodeser». Men hvis statlig organ er klageinstans for et kommunalt vedtak, er det bare kommunen selv som kan endre et vedtak på denne måten. I motsetning til det som gjelder hvis det er på det rene at vedtaket som er truffet er ugyldig, er det ingen plikt til å

ta opp til vurdering om vedtaket skal omgjøres, heller ikke om noen som er part i saken, ber om det.

Kommer en slik anmodning, er det opp til lederen for det aktuelle organet, altså her ordføreren, å ta stilling til om sak om slikt vedtak skal settes på saklisten til organet. Alternativt kan en tredel av medlemmene i kommunestyret kreve saken satt på saklisten til neste møte.

I vår sammenheng er det så vidt jeg forstår spørsmål ny vurdering av to vedtak, bompengtillatelsen og områdeplanen, som i begge tilfeller vil være til fordel for grunneier. Det er da ingen rettslige skranker for slike endringer, med den ene begrensning at eventuelle nye vedtak ikke vil ha tilbakevirkende kraft.

Det forhold at de to tidligere vedtakene nå er til behandling hos Statsforvalteren etter lovlighetsklage og forvaltningsklage, endrer ikke på dette. Hvis utfallet av klagebehandlingen blir at vedtakene, eller ett av dem, anses som ugyldig, bortfaller disse, og kommunestyret må treffe nye eller nytt vedtak hvis det ikke allerede har gjort det mens klagesaken pågikk. Et nytt realitetsvedtak fra Statsforvalteren utover eventuell oppheving av de kommunale vedtakene, er neppe aktuelt. Dette er vedtak der det lokale, demokratisk styrte, forvaltningsskjønnet vil være sentralt. Og det skal altså normalt ikke overprøves av Statsforvalteren.

Budsjettvedtaket behøver ikke ha opplysninger om hvordan kuttene skal gjennomføres

Kommunal Rapport 22.01.2024, Jan Fridthjof Bernt, professor emeritus ved Universitetet i Bergen.

Må budsjettet beskrive hvordan kommunen skal gjennomføre en vedtatt effektivisering?

SPØRSMÅL: Kommunestyret vedtok et budsjett hvor det legges opp til en innsparing på 37,5 millioner kroner gjennom effektivisering av driften. I tillegg skal kommunen spare 17 millioner kroner ved å redusere sykefraværet. Hvis det ikke er beskrevet konkrete tiltak for hvordan disse innsparingene skal skje, er da budsjettet vedtatt i tråd med kommunelovens bestemmelser om realistisk budsjett?

SVAR: Årsbudsjettet er en bindende ramme for kommunens pengebruk i dette året, se [kommunelovens § 14–5](#) første setning. Det handler om regnskapsmessig oppstilling og postering av kommunens inntekter og forbruk i det kommende år. Budsjettvedtaket behøver som alminnelig regel ikke inneholde nærmere opplysninger om hvordan budsjettallene fremkommer, eller hva som rent praktisk skal gjøres. Dette gjelder også der det er tale om å gjennomføre konkrete nedskjæringer av hvor mye som brukes til et formål, som ved «effektivisering av driften», og ved angivelse av tiltak som skal redusere utgiftene til anslagsbevilgninger som merutgifter pga. sykefravær.

Det er et rettslig krav ([§ 14–4 tredje avsnitt](#)) at «Økonomiplanen og årsbudsjettet skal settes opp i balanse og være realistiske, fullstendige og oversiktlige». Det er her kommunestyrets ansvar å foreta en skjønnsmessig vurdering av om de forutsetningene som disse anslagene bygger på, er realistiske.

I tillegg har under hele budsjettåret kommunestyret plikt ([§ 14–5 andre avsnitt](#)) til å «endre årsbudsjettet når det er nødvendig for å oppfylle lovens krav om realisme og balanse». Det er da kommunedirektørens ansvar å foreslå endringer i det løpende budsjettet der man korrigerer disse utgiftspostene slik at det er dekning for de aktuelle utgiftene, ([§ 14–5 tredje avsnitt](#)).

Vedtaket om årsbudsjett trenger som alminnelig regel ingen statlig godkjenning. De skal ([§ 14–3 siste avsnitt](#)) bare «sendes departementet [Statsforvalteren] til orientering».

Som alminnelig regel skal Statsforvalteren etter [kommunelovens § 28–3](#) første avsnitt bare «kontrollere lovligheten av vedtak om årsbudsjett» hvis kommunen er innført i Robek.

Tre eller flere medlemmer av kommunestyret kan imidlertid uansett ([kommunelovens § 27–1](#) første avsnitt) kreve at Statsforvalteren «kontrollerer om et vedtak er lovlig». I tillegg kan Statsforvalteren (andre avsnitt) også «på eget initiativ kontrollere om et vedtak er lovlig».

Ved en slik kontroll vil kommunen kunne bli pålagt å gjøre mer presist rede for hvordan man mener det vil være mulig å oppnå en så stor besparelse som her er angitt ved «effektivisering» og «reduksjon av sykefraværet», jf. [kommuneloven § 27–4](#) om kommunens opplysningsplikt ved lovlighetskontroll.

Hvis Statsforvalteren kommer til at budsjettvedtaket ikke er realistisk, skal dette oppheves, se [kommuneloven § 27–3](#) fjerde avsnitt.

Uten et gyldig budsjettvedtak har kommunen ikke hjemmel til å bruke penger annet enn til dekning av «utbetalinger som kommunen eller fylkeskommunen har en rettslig plikt til å foreta» ([kommuneloven § 14–5](#) første avsnitt, siste setning). Den må derfor så raskt som mulig sørge for å treffe et nytt budsjettvedtak som oppfyller lovens krav om å være «realistisk».

Mener svar på lovlighetsklage ikke henger på greip

Kommunal Rapport 22.01.2023

Det er lov å velge kontrollutvalgsleder fra et posisjonsparti, konkluderer flere statsforvaltere. Bardu-politiker Berit Sandnes Wikstøl (Ap) er kritisk.

12. januar konkluderte Statsforvalteren i Troms og Finnmark med at Ole Helge Engmo (Frp) er lovlig valgt som kontrollutvalgsleder i Bardu. Det til tross for at Frp har inngått et valgteknisk samarbeid med Senterpartiet, som har ordføreren.

Statsforvalteren begrunner vedtaket med at Frp og Senterpartiet stilte separate lister ved valget. Derfor er ikke Engmo en del av samme «gruppe» som ordførerpartiet Senterpartiet, konkluderer Statsforvalteren.

– Selv om det er lovlig, tenker jeg at hensikten bak lovbestemmelsen ikke blir oppfylt. Når noen inngår et valgteknisk samarbeid, så oppfatter jeg at man sitter i posisjon. Hensikten med loven må tydeliggjøres bedre, sier Aps gruppeleder Berit Sandnes Wikstøl i Bardu.

Hun sendte inn lovlighetsklagen sammen med partifellene Roald Linaker og Signe Eline Nordahl Hansen. Avgjørelsen ble først omtalt i [Nye Troms](#).

Skal sikre uavhengighet

Kommuneloven slår klart fast at lederen av kontrollutvalget ikke kan tilhøre samme parti eller samme gruppe som ordføreren. Hensikten med bestemmelsen er at det skal være en viss politisk avstand eller uavhengighet mellom lederen av kontrollutvalget og ordføreren.

I Kommunal- og distriktsdepartementets veileder presiseres det at en typisk gruppe er en by- eller bygdliste. «I denne sammenhengen har dermed gruppe ei meir avgrensa tyding enn i reglane om val til folkevalde organ (...), kor gruppe og blir brukt om listesamarbeid mellom fleire parti», heter det i begrunnelsen.

– Vi forstår at det ikke er ulovlig, men likevel uhensiktsmessig. Når det ikke er ulovlig, sitter vi kanskje med en lov som ikke fungerer etter hensikten. Det synes vi er beklagelig, sier Wikstøl.

Hun sier at Ap-gruppa i Bardu vil følge nøye med på hvilke saker som *ikke* havner i kontrollutvalget i denne perioden.

Valg av kontrollutvalgsleder

Kommunelovens § 23-1 sier:

«Kommunestyret og fylkestinget velger selv en leder, en nestleder og øvrige medlemmer og varamedlemmer til utvalget. Lederen kan ikke være medlem av samme parti eller tilhøre samme gruppe som ordføreren.»

I Kommunal- og distriktsdepartementets veileder om konstituerende møte i kommunestyre og fylkesting og valg til folkevalgte organer står det:

«Leiaren av kontrollutvalet kan ikkje vere medlem av same parti eller same gruppe som ordføreren i kommunen. Grunngevinga for regelen er at det skal vere ei viss grad av politisk avstand eller uavhengigheit mellom ordføreren og leiaren av kontrollutvalet. Uttrykket «gruppe» i § 23-1 andre ledd tyder grupperingar eller lister som er valt inn i kommunestyret, og som ikkje er eit «parti». Ein typisk «gruppe» er ein by- eller bygdliste. I denne sammenhengen har dermed gruppe ei meir avgrensa tyding enn i reglane om val til folkevalde organ i kapittel 7, kor gruppe òg blir brukt om listesamarbeid mellom fleire parti.»

Flere klager

Like før jul kom Statsforvalteren til samme konklusjon i Nordkapp. Der klagde åtte SV- og Sp-representanter på at kontrollutvalget fikk leder fra Høyre og nestleder fra Ap. Det til tross for at Nordkapp har ordfører fra Ap og varaordfører fra Høyre.

Også der konkluderte Statsforvalteren med at kommunelovens bestemmelse var oppfylt.

– Her sitter Høyre med lederen og Ap med nestlederen og skal kontrollere et flertall i kommunestyret. Et flertall som består av dem selv. Det henger ikke på greip, sier Trudy Engen (SV), én av de åtte som krevde lovlighetskontroll.

Hun sier at selv om Ap og Høyre stilte hver sin liste til kommunevalget, så utgjør de nå det politiske flertallet. Engen sier at forskjellen på tverrpolitisk liste og politisk flertall ikke er veldig stor.

– *Hva tenker du om Statsforvalterens avgjørelse?*

– Jeg kan ikke forstå at det er i tråd med lovens hensikt. Meningen er å forhindre at bukken skal passe på havresekken. Det er det som skjer nå. Jeg synes kommuneloven bør nyanseres på det punktet, sier Engen.

Brøt med egne regler

I Skjervøy ba flere representanter om lovlighetskontroll da flertallet inngikk listesamarbeid med Rødt for å gi ledervet i kontrollutvalget til Rødt. Klagerne mente vedtaket brøt med norsk sedvane og kommunens eget regelverk, der lederen av kontrollutvalget skal gå til opposisjonen.

Statsforvalteren i Troms og Finnmark konkluderte med at kommunelovens krav var oppfylt, siden kontrollutvalgslederen ikke var fra samme parti som ordføreren (KrF).

– Det er ikke i strid med noen lov, men det er i strid med kommunens eget regelverk. Vi var litt spent på om Statsforvalteren ville vurdere det. I reglementet for Skjervøy står det klart at opposisjonen skal ha ledervet i kontrollutvalget, sier Frps gruppeleder Vidar Langeland, én av politikerne bak klagen.

I Kvinesdal var Frps gruppeleder Lill Anita Reppen Egeland skeptisk fordi posisjonen, bestående av KrF/Ap/Sp, fikk både leder- og nestledervet i kontrollutvalget.

Statsforvalteren i Agder viste til at de tre partiene stilte separate lister. Dermed var det greit at ledervet gikk til en Sp-er og nestledervet til en Ap-er, selv om ordfører Per Sverre Kvinlaug er fra KrF.

Statsforvalteren i Agder har nå en annen lovlighetsklage med samme tema til behandling. I Iveland har representanter fra KrF og Sp klaget på at Lars Arnfinn Flatelid (Frp) er blitt leder av kontrollutvalget, trass i at Høyre, Ap og Frp sammen utgjør posisjonen.

Innspill til kontrollutvalgets arbeid

Behandles i utvalg

Kontrollutvalget i Grong kommune

Møtedato

05.02.2024

Saknr

06/24

Saksbehandler Einar Sandlund

Arkivkode FE-033

Arkivsaknr 23/335 - 8

Forslag til vedtak

Saken legges frem uten forslag til vedtak

Saksopplysninger

Hensikten med denne saken er at utvalgets medlemmer kan drøfte og fremme innspill til saker og forhold som kontrollutvalget kan ta tak i, eller diskutere om å få utredet en sak til et fremtidig kontrollutvalgsmøte. Da kan forslag om å sette opp saken fremmes i denne sak I denne saken fattes det ikke konkrete realitetsvedtak(som i øvrige saker).

Eksempel på tema som kan tas opp:

- *Deltagelse på kurs/konferanse*
- *Forhold i kommunen som medlemmene har behov for å drøfte*
 - *Ønske om orientering knyttet til et saksområde fra kommunedirektør eller sekretariatet i et fremtidig møte Utvalgets medlemmer oppfordres til å si fra om de har noe til saken i starten av møtet.*
- *Oppsummering etter regional kontrollutvalgssamling*

Godkjenning av protokoll

Behandles i utvalg

Kontrollutvalget i Grong kommune

Møtedato

05.02.2024

Saknr

07/24

Saksbehandler Einar Sandlund

Arkivkode FE-033, TI-&17

Arkivsaknr 24/62 - 2

Forslag til vedtak

Protokollen godkjennes

Saksopplysninger

Protokollen gjennomgås i møtet

Vurdering

Protokollen anbefales godkjent